

Hørings svar L 183 – Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

Indhold

<u>1. Rigsrevisionen</u>	3
<u>2. Det Udenrigspolitiske Selskab</u>	4
<u>3. Københavns Universitet, Det Juridiske Fakultet</u>	7
<u>4. Dansk Røde Kors</u>	8
<u>5. Det Ethiske Råd</u>	9
<u>6. Danmarks Journalisthøjskole</u>	10
<u>7. Politiskolen</u>	11
<u>8. Aarhus Universitet, Institut for Statskundskab og Institut for Økonomi</u>	12
<u>9. Københavns Universitet, Det Humanistiske Fakultet</u>	13
<u>10. Danmarks Forskningsråd</u>	14
<u>11. Aarhus Universitet, Juridisk Institut</u>	15
<u>12. Kvinderådet</u>	16
<u>13. Gymnasieskolernes Lærerforening</u>	18
<u>14. Det Danske Center for Menneskerettigheder</u>	19
<u>15. Yad Vashem-kurserne for danske lærere</u>	20
<u>16. Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier</u>	22
<u>17. Historielærerforeningen for Gymnasiet og HF</u>	24
<u>18. Dansk-Russisk Forening</u>	26
<u>19. Center for Udviklingsforskning</u>	27
<u>20. Direktørerne for DUPI, COPRI, CUF og DCHF</u>	29
<u>21. FN-forbundet</u>	32
<u>22. Dansk Journalistforbund</u>	34
<u>23. Dansk Flygtningehjælp</u>	35
<u>24. Dansk Arbejdsgiverforening</u>	37
<u>25. Socialministeriet</u>	38

<u>26. Forskningsforum og forskningsrådene</u>	39
<u>27. Erfa-gruppen om bæredygtig udvikling og Møderækken om etik, menneskerettigheder og erhvervsliv</u>	41
<u>28. Lagmandens Kontor, Færøerne</u>	43
<u>29. Geografisk Institut, Københavns Universitet</u>	45
<u>30. Red Barnet</u>	46
<u>31. Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre</u>	47
<u>32. Rigsombudsmanden i Grønland</u>	48
<u>33. Rådet for Etniske Minoriteter</u>	49
<u>34. Forsvarsakademiet</u>	52
<u>35. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling</u>	53
<u>36. Forsvarskommandoen</u>	54
<u>37. Nævnet for Etnisk Ligestilling</u>	55
<u>38. Rektor, Københavns Universitet</u>	63
<u>39. Dansk Udenrigspolitisk Institut</u>	64
<u>40. Center for Freds- og Konfliktforskning</u>	65
<u>41. Dansk Ungdoms Fællesråd</u>	72
<u>42. Grønlands Hjemmestyre</u>	73
<u>Bilag. Liste over hørte myndigheder, organisationer m.v.</u>	74

1. Rigsrevisionen

11. marts 2002

Under henvisning til Udenrigsministeriets skrivelse af 8. marts 2002 om udkast til lovforslag om etablering af et center for internationale studier og menneskerettigheder skal Rigsrevisionen henvise til sine bemærkninger af 11. marts 2002 til ministeriets tidligere fremsendte udkast af 25. februar 2002. I forhold til Rigsrevisionens bemærkninger i skrivelsen af 11. marts 2002 ses udkastets bestemmelser om regnskab og revision at være ændret til § 10, idet ændringen i øvrigt ikke har et realitetsindhold. - Rigsrevisionens bemærkninger af 11. marts 2002, som allerede er sendt elektronisk og pr. post, fremgår nedenfor.

Udenrigsministeriet fremsendte med e-mail af 25. februar 2002, j.nr. 5.D.272, et nyt udkast til lovforslag om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder til høring i Rigsrevisionen. I forhold til det første udkast til lovforslag er der foretaget en række ændringer, hvor ændringen af udkastets § 7 om regnskab og revision har særlig interesse for Rigsrevisionen.

Rigsrevisionen anførte i sin skrivelse af 8. februar 2002 til det første udkast til lovforslag, at regnskabs- og revisionsbestemmelser burde afspejle, om det statslige tilskud til centret havde en sådan størrelse, at det i realiteten var en underskudsdækning, eller om der var tale om en tilskudsmodtagende institution. Efter § 7, stk. 3, i det nye lovudkast foretager Rigsrevisionen revisionen af centret efter rigsrevisorlovens § 2. Ministeriet har telefonisk supplerende oplyst, at centrets drift al overvejende vil være finansieret gennem statslige tilskud/betalinger. Rigsrevisionen har på dette grundlag ikke bemærkninger til forslaget § 7.

Rigsrevisionen har samtidig forstået, at bevillingen til centret forventes optages på bevillingslovene under konto 54 som et tilskud uden specifikation. Rigsrevisionen skal anbefale til ministeriets overvejelse, at bevillingen til centret bliver optaget på bevillingslovene med fuld kontospecifikation. Rigsrevisionen lægger her vægt på bevillingens størrelse samt det forhold, at oplysninger på bevillingslovene om centrets forskellige aktiviteter bør have en dækkende karakter. Rigsrevisionen skal i øvrigt pege på, at både Dansk Center for Menneskerettigheder og Center for Freds- og Konfliktforskning tidligere har været optaget på bevillingslovene som selvstændige hovedkonti med en driftsbevilling.

Med venlig hilsen
Erik Wonge
chefkonsulent

2. Det Udenrigspolitiske Selskab

12. marts 2002

Overordnet

Glimrende idé at skabe et stærkt center/institut med en betydelig grad af uafhængighed i forhold til den til enhver tid siddende regering.

Konkrete kommentarer og forslag

1

Rigtig dårlig idé at inkludere menneskerettighederne. Den går faktisk imod en af hovedpointerne i regeringens egen politik. For man kunne jo spare centerbestyrelsen og centerdirektøren med stab og nøjes med de to institutbestyrelser og institutdirektører, hvis ikke Institut for Menneskerettigheder med djævelens vold og magt skulle passes ind i strukturen.

Der burde ganske enkelt laves **to selvstændige institutter**. Deres to bestyrelser burde (med et enkelt forbehold, se punkt 5 nedenfor) sammensættes som institutbestyrelserne i lovforslaget og vælge formændene af deres midte.

De skulle så varetage de opgaver, som i lovforslaget er tillagt centerbestyrelsen. Til gengæld kunne og burde de lettes for en del af den faglige detailstyring, som de (specifikt bestyrelsen for Institut for Internationale Studier) er pålagt i lovforslaget, og mere ansvar kunne lægges på institutternes ledelser/direktioner.

Denne løsning ville formentlig spare mellem en og to millioner kroner om året. Derudover ville den give en mere éntydig placering af ledelsesansvaret og sandsynligvis bedre fungerende institutter med mere motiverede medarbejdere.

2

Ideelt burde den **faglige uafhængighed** (både den formelle og den reelle) af den til enhver tid siddende regering have topprioritet. Der burde aldrig kunne rejses tvivl hos modtagerne eller andre om uafhængigheden af de udredninger og redegørelser og den rådgivning, som Folketinget og regeringen anmoder instituttet om. Lovgiveren og regeringen burde kunne indse, at dette i høj grad ville være i deres interesse såvel som i instituttets.

Det lille barn i Kejsers nye Klæder ville næppe have udtalt sig så frimodigt og sandfærdigt om kejsers påklædning, hvis to af kejsers ledende embedsmænd havde holdt det i hånden.

Problemet er ikke så meget, at der skal sidde regeringsudpegede medlemmer (topembedsmænd, hvis praksis fra DUPI fortsættes) i bestyrelsen for Institut for Internationale Studier. Problemet er, at en således sammensat bestyrelse tillægges det direkte

ansvar for de nævnte udredninger og redegørelser (arven fra DUPI og SNU). Embedsmændene rapporterer dermed til sig selv og til deres departementale og politiske chefer – og fuldkommen teoretisk kan man forestille sig, at det kunne indebære visse, måske politisk relevante, men fagligt problematiske begrænsninger i, hvad de ville kunne skrive og skrive under på.

Det bemærkes i den forbindelse, at ordet ”uafhængig” optræder i § 2, stk. 1, punkt 1 i forbindelse med ”forskning”, men ikke i punkt 2 i forbindelse med ”udredninger og redegørelser”.

Det foreslås, at sidste punktum i § 2, stk. 1, punkt 2 udelades.

3

Lille ting: I § 2, stk. 2, punkt 10 foreslås ordet ”gennemførelse” erstattet med **”håndhævelse”** (af menneskerettighederne).

4

§ 5 beskriver en toptung organisation med sandsynlige kompetancekonflikter mellem centerbestyrelse/direktion på den ene side og institutbestyrelser/direktioner på den anden – og med et institutbestyrelsesansvar, som ikke er afgrænset nedadtil.

Der bør, hvis faglige og organisatoriske hensyn er afgørende, være to uafhængige institutter og således ingen centerbestyrelse og centerdirektør, jf. punkt 1 ovenfor. Kolokering og fælles bibliotek og kantine ville stadig være en god ide.

Selv om dette af politiske grunde måske ikke kan realiseres for øjeblikket, **bør § 5, stk. 2 omformuleres. Det bør være sådan, at institutbestyrelserne har ansvaret for at fastlægge og påse overholdelsen af de overordnede faglige retningslinier.** Det virker overvældende at tillægge dem ansvaret for ”alle faglige spørgsmål”. Hvad har direktørerne og deres underlagte chefer så egentlig ansvar for ud over, jf. § 9, ”den daglige ledelse i faglige spørgsmål”?

5

Grønlands landsstyre og Færøernes landsstyre bør hver udpege et medlem til bestyrelsen for Institut for Internationale Studier. Hvis 13 medlemmer er for mange, må Rektorkollegiet nøjes med at udpege to.

Danmarks Rige består indtil videre af tre dele. Hvis dette skal fortsætte, er det nødvendigt, at rigets myndigheder og institutioner i en række forbindelser gør sig klart, at de repræsenterer alle tre rigsdeler og ikke kun Danmark. Dette gælder ganske særligt på områder, hvor hjemmestyret i de to små rigsdeler kun er tillagt begrænsede beføjelser, som fx udenrigs- og sikkerhedspolitikken. Situationen i dag er dog, at de over en årrække har udviklet en betydelig aktivitet på området, for det meste med Udenrigsministeriets støtte. Det er i alle parter interesse, at den videre udvikling sker på grundlag af den bedst mulige grønlandske og færøske faglige kompetence og helst i en rigsfælles referenceramme. Og det er i hvert fald i rigshedens interesse, at Grønland og Færøerne inddrages mest muligt på de tilbageværende rigsfælles sagsområder.

Ved at give disse to bestyrelsesposter til Grønland og Færøerne løser man denne praktiske

opgave, man sikrer bedre, at også nordatlantiske synspunkter og problemer bliver taget i betragtning, og man viser respekt for de små rigsdeles egenart og kommer i øvrigt et sandsynligt krav om deltagelse i forkøbet. Det bemærkes i denne forbindelse, at ingen af dem har økonomiske eller faglige ressourcer til selv at bedrive forskning af nogen betydning på dette område.

6

Ad § 7, stk. 5: **Der bør nedsættes et Råd for Internationale Studier til afløsning for DUPIs repræsentantskab?** Man kan diskutere sammensætningen; men hvorfor nøjes med den kontakt til universitetsverdenen og embedsværket, som er indbygget i bestyrelsessammensætningen i Institut for Internationale Studier? Hvorfor ikke holde kontakten til interesseorganisationer, faglige sammenslutninger og foreninger (herunder fx Det Udenrigspolitiske Selskab) gennem et råd, hvor man i øvrigt også kunne give plads til Grønland og Færøerne, hvis ikke forslaget i punkt 5 tages til følge?

7

Ideelt set, jf. forslagene ovenfor: **§ 9 ændres til kun at vedrøre de to institutdirektører**, som dermed også får ansvar for økonomi og forvaltning.

8

§ 13 slettes, jf. punkt 5, susidiært punkt 6 ovenfor.

Med venlig hilsen

Klaus Carsten Pedersen
Direktør

3. Københavns Universitet, Det Juridiske Fakultet

13. marts 2002

Der henvises til Udenrigsministeriets sagsnummer RI, 5.D.272 - brev af den 8. marts 2002.

Fakultetet er i almindelighed tilbageholdende med at udtale sig om legislative spørgsmål, eftersom det ikke er nogen homogen enhed og fakultetets ledelse ikke er valgt med henblik på sådanne funktioner.

Fakultetet afstår derfor fra at udtale sig i denne sag.

Med venlig hilsen
på dekanens vegne

Kim Hastrup
sekretariatschef

4. Dansk Røde Kors

14. marts 2002

Dansk Røde Kors bemærkninger til Udenrigsministeriets forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder vil blive begrænset til forslagens bestemmelser om at videreføre Det Danske Center for Menneskerettigheder som et Institut for Menneskerettigheder i Centret, idet Dansk Røde Kors er medlem af Rådet for Det Danske Center for Menneskerettigheder.

Dansk Røde Kors noterer med tilfredshed, at Det Danske Center for Menneskerettigheder videreføres som et uafhængigt institut med egen bestyrelse og eget råd i Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder. Dansk Røde Kors noterer samtidig, at instituttets opgavefelt udvides væsentligt til at omfatte ligebehandlingsspørgsmål, herunder bistand til ofre for forskelsbehandling. Den styrkelse, som derved sker af den individuelle menneskerettighedsprofil i det kommende Institut for Menneskerettigheder kan efter Dansk Røde Kors opfattelse siges at ligge i forlængelse af den udvikling, der har fundet sted siden Folketinget i 1987 besluttede at oprette Det Danske Center for Menneskerettigheder.

Med venlig hilsen

Freddy Karup Pedersen
præsident

/

Jørgen Poulsen
generalsekretær

5. Det Ethiske Råd

14. marts 2002

Under hensyn til den gældende svarfrist er det ikke muligt for Det Ethiske Råd at tage stilling til lovudkastet på et rådsmøde. Nærværende udtalelse er derfor afgivet alene af rådets formand, som med tilfredshed noterer sig, at den ændrede struktur giver plads for en opretholdelse af de funktioner, som Det Danske Center for Menneskerettigheder har varetaget i national og international sammenhæng, ligesom den faglige uafhængighed er sikret i overensstemmelse med Paris-princippet.

Med venlig hilsen

Det Ethiske Råd
Ved Erling Tiedemann (formand)

6. Danmarks Journalisthøjskole

14. marts 2002

Danmarks Journalisthøjskole (DJH) har gennem en mangeårig satsning fået en omfattende aktivitet inden for adskillige af de områder, der skal omfattes af det nye Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

DJH varetager et antal opgaver med ydelse af ekspertbistand til opbygning af uafhængige medier i den tredje verden. Projekter i Mongoliet, Tanzania, Zambia, Mozambique, og et omfattende engagement på Balkan er blot nogle af de senere projekter.

DJH har også prioriteret forskning på det internationale område, særligt med henblik på forholdet mellem medier og globalisering og udenrigspolitik. Her har DJH opbygget en stor kompetence.

I vores høringssvar vil vi gerne anføre følgende:

1. I lovforslaget står formidling om internationale forhold centralt placeret. §2 stk. 3s ordmålsbestemmelse om den centrale rolle af formidling understreges af bemærkningerne side 8, der taler om at "der skal lægges vægt på aktiviteter af betydning for politiske aktører, offentligheden og den offentlige debat". Vi vil derfor foreslå, at der sikres en inddragelse af mediemæssig ekspertise i forbindelse med sammensætning af bestyrelsen. Her indkaldes som det står i forslaget alene bestyrelsesmedlemmer fra forskningsråd, rektorkollegiet og ministerier.
2. Centret bør videreføre den fondsfunktion som bl.a. DUPI i øjeblikket varetager. Hermed sikres, at opgaverne får en landsdækkende spredning og fortsat kan omfatte journalistik med et internationalt sigte.

Med venlig hilsen

Kim Minke
rektor
Danmarks Journalisthøjskole

7. Politiskolen

14. marts 2002

Det fremgår af det tilsendte materiale, at lovforslaget som udgangspunkt ikke vil få konsekvenser for Politiskolens samarbejde med det nuværende Danske Center for Menneskerettigheder, jf. de vedlagte bemærkninger til lovforslaget side 10 og til § 2, stk. 2 på side 12.

Politiskolen har herefter ikke noget at føje til lovforslaget med foreliggende bemærkninger.

Venlig hilsen

Karsten Petersen
Politimester

8. Aarhus Universitet, Institut for Statskundskab og Institut for Økonomi

14. marts 2002

Institut for Statskundskab og Institut for Økonomi har modtaget udkastet til lovforslag om Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder til kommentar.

1. Det er glædeligt, at der med en samlet institution skabes gode muligheder for synergi på forskningsområdet og et styrket tværfagligt samarbejde.
2. Den foreslåede model er imidlertid ekstremt toptung, bureaukratiseret, administrativt dyr, og potentielt konfliktskabende. Fra den menige forsker nederst i hierarkiet vil der være 4 a 5 lag til toppen, en struktur man kun kender fra virksomheder med ansatte i tusindtal. En mere enkel, smidig, og mindre bureaukratiseret struktur bør derfor overvejes.
3. Forslaget indebærer en voldsom ubalance i den øverste ledelse mellem Institut for Menneskerettigheder på den ene side og 'alle de andre' på den anden. Den lille enhed får samme tyngde i den overordnede ledelse som alle de andre tilsammen.
4. I en tid hvor sektorforskningens forhold til universiteterne er til debat er det skuffende, at forslaget ikke indeholder mere tydelige og målrettede formuleringer herom. Det begrænser sig til få bemærkninger om samarbejde vedr. forskerskoler. Dermed er der ingen særlige overvejelser over, hvorledes det samlede, landsdækkende forsknings- og uddannelsesmiljø inden for det ny centers emneområder kan styrkes bedst muligt i forbindelse med centrets oprettelse.

Georg Sørensen
Institutleder, Statskundskab

Svend Hylleberg
Institutleder, Økonomi

9. Københavns Universitet, Det Humanistiske Fakultet

15. marts 2002

Efter aftale med dekanen skal jeg hermed afgive Det Humanistiske Fakultets høringssvar vedr. lovforslag om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder:

Fakultetet konstaterer, at der er tale om en politisk kompromis, hvorfor det ikke er hensigtsmæssigt at komme med principielle indvendinger mod konstruktionen.

Vi vil derfor kun bemærke, at det virker overflødigt, at der i § 8 stk. 5 foreslås en statut for centerbestyrelsen, al den stund denne bestyrelse udelukkende skal have ansvar for budget og administration og skal fungere som en administrativ overbygning. Indholdet af en sådan statut er derfor givet på forhånd og kræver ikke en selvstændig statut. Når der i forslaget allerede er en bestemmelse om, at der skal være en forretningsorden for centerbestyrelsen, må det være alt nok.

Derimod kunne der være god mening i at såvel Institut for Internationale Studier som Institut for Menneskerettigheder fik hver sin statut, navnlig af hensyn til det faglige indhold i disse.

Med venlig hilsen

Kirsten Stenbjerre
Sekretariatschef

10. Danmarks Forskningsråd

15. marts 2002

Udenrigsministeriet har i brev af 8. marts 2002 givet Danmarks Forskningsråd mulighed for at fremsende eventuelle bemærkninger til udkast til lovforslag om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Som bekendt gennemfører Danmarks Forskningsråd nu på opdrag af Regeringen en gennemgribende undersøgelse af sektorforskningen. I henhold til kommissoriet besluttede Danmarks Forskningsråd, at undersøgelsen skulle omfatte bl.a. Dansk Udenrigspolitisk Institut, Center for Freds- og Konfliktforskning og Center for Udviklingsforskning. Danmarks Forskningsråds undersøgelse er planlagt afsluttet 1. maj 2002. Danmarks Forskningsråd mener, at et forslag om oprettelse af en ny institution for sektorforskning bør bygge på en helhedsbetragtning af det offentlige forskningssystem og af Udenrigsministeriets samlede sektorforskning. Ønsket om høringssvar senest d. 18. marts 2002 medfører, at en sådan vurdering ikke kan gennemføres, inden lovforslaget om den nye institution fremsættes.

Danmarks Forskningsråd kan derfor på denne baggrund ikke afgive yderligere kommentarer til udkastet til lovforslag, men nøjes med at henvise til sin Årsrapport for 1998, hvori det er anbefalet, at nye forskningsbehov i videst muligt omfang bør varetages inden for rammen af eksisterende universiteter og sektorforskningsinstitutioner. Danmarks Forskningsråd mener, at inden der oprettes en ny statslig støttet forskningsinstitution uden for rammerne af universitetsloven og sektorforskningsloven, bør der gennemføres en forskningspolitisk vurdering af, hvorledes Udenrigsministeriets forskningsbehov kunne varetages mest hensigtsmæssigt inden for det samlede forskningssystem. Resultatet af Danmarks Forskningsråd igangværende undersøgelse ventes at udstikke de væsentligste præmisser for, hvordan en sådan forskningspolitisk vurdering bør gennemføres.

Med venlig hilsen

Søren Isaksen
formand

11. Aarhus Universitet, Juridisk Institut

15. marts 2002

Under henvisning til brev af 12. marts 2002 vedrørende udtalelse om lovforslag med bemærkninger om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder skal Juridisk Institut herved meddele, at instituttet som udgangspunkt ikke afgiver høringssvar i sager, der ikke direkte vedrører universitetet, fordi instituttet ikke har en opfattelse som institution.

Med venlig hilsen

Torsten Iversen
instituttleder

12. Kvinderådet

15. marts 2002

Kvinderådet hilser velkommen, at Det Danske Center for Menneskerettigheder bevares som Institut for Menneskerettigheder. Kvinderådet kan ud fra lovforslagets § 5 stk.2 se, at Institut for Menneskerettigheder skal ledes af en institutbestyrelse, der har ansvar for alle faglige spørgsmål herunder forskningsstrategi og arbejdsopgaver. I § 9 stk. 2 står der, at Institut for Menneskerettigheders institutbestyrelse udnævner en institutdirektør. Dette skulle på papiret sikre, at Institut for Menneskerettigheder bliver lige så uafhængigt som Det Danske Center for Menneskerettigheder har været. Kvinderådet har dog nogle bemærkninger vedrørende spørgsmålet om uafhængighed.:

Ud fra det nye centers (Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder) struktur med en overordnet centerbestyrelse og en centerdirektør er det svært at gennemskue, hvorvidt Institut for Menneskerettigheder uafhængigt kan træffe sine dispositioner. Institutbestyrelsen har som nævnt ansvar for de faglige spørgsmål, hvorimod centerbestyrelsen træffer afgørelser, hvad angår hele Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheders økonomi og forvaltning. Dette kunne komme til at begrænse Institut for Menneskerettigheders dispositioner. I henhold til Paris-principperne punkt 2 under overskriften "Sammensætning og garanti for uafhængighed og pluralisme" skal et nationalt menneskerettighedsinstitut "(...) have en infrastruktur, der er egnet til, at den gnidningsløst kan udføre sine aktiviteter, særligt tilstrækkelige midler. Formålet med disse midler er (...) at (institutionen) er uafhængig af regeringen og *ikke er underlagt nogen økonomisk kontrol*, der kan have indflydelse på dens uafhængighed." (Kvinderådets kursivering).

Herudover kan man sætte spørgsmålstegn ved, om det er hensigtsmæssigt, at centerbestyrelsens formand udpeges af udenrigsministeriet, hvis denne kan få indflydelse på Institut for Menneskerettigheders økonomiske og forvaltningsmæssige dispositioner. Kvinderådet har dog observeret, at der i bemærkningerne til lovforslaget under § 5 står, at formanden som udpeges af Udenrigsministeriet kan fungere som "(neutral) opmand ved eventuelle interessekonflikter mellem de to institutbestyrelser". Kvinderådet tror ikke, at dette er et reelt problem. Kvinderådet ser derfor hellere, at de to institutter samarbejder og koordinerer arbejdet uden en overordnet centerbestyrelse og centerdirektør.

Endelig hæfter Kvinderådet sig ved, at man i bemærkninger til § 9 om institutdirektørerne skriver, at "Det forudsættes, at der normalt vil blive tale om ansættelser for en tidsbegrænset periode". Dette er nyt i forhold til vedtægterne for Det Danske Center for Menneskerettigheder og kan være en hæmsko for institutbestyrelsen, hvis den ønsker at genudnævne den kommende direktør.

Med venlig hilsen

Inge Skjoldager,

Høringssvar L 183

Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

forkvinde, Kvinderådet

13. Gymnasieskolernes Lærerforening

15. marts 2002

GL har følgende bemærkninger til udkastet til lovforslag om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder:

Centret har til formål at videreføre og styrke forsknings, udrednings- og informationsvirksomheden i Danmark om internationale forhold. I den sammenhæng skal GL gøre opmærksom på, at der i flere af de centre og instituttet, der bliver overført til det nye center, har været en endog meget stor undervisningssektion. Fx har Dansk Center for Holocaust og Folkedrabsstudier arrangeret målrettede kurser for lærere og hjulpet mange elever i forbindelse med projekter i deres skoleforløb.

Internationale forholds inddragelse i undervisningen i ungdomsuddannelserne er et prioriteret område, jf både det Europæiske Råds beslutning om mål for de europæiske uddannelsessystemer og den hjemlige prioritering. Det vil derfor være naturligt, fx i forlængelse af §2, stk. 3 at formulere, at dokumentations- og informationsvirksomheden både udøves over for offentligheden og mere målrettet over for uddannelsessektoren.

Relationerne til forskningsmiljøet er sikret ved repræsentationer fra forskningsråd, Rektor-kollegium og universiteter i henholdsvis bestyrelsen for Institut for Internationale Studier og i bestyrelsen for institut for menneskerettigheder.

For at fastholde formidlingseffekten i relation til uddannelsessektoren i øvrigt, skal Gymnasieskolernes Lærerforening (GL) derfor opfordre til, at der i hver af de to institutbestyrelser også bliver udpeget en repræsentant for ungdomsuddannelserne. Et alternativ hertil kunne være en repræsentant fra DUS, Danske Underviserorganisationers Samråd, der er et samarbejdsorgan for de 15 danske undervisningsorganisationer, der i alt repræsenterer 165.000 medlemmer.

(De 15 DUS-organisationer er: Danmarks Lærerforening, GL, DM, BUPL, DTL, Danske Produktionshøjskoler Lærerforening, Efterskolernes Lærerforening, Ernærings- og Hus-holdningsøkonomforeningen, Frie Grundskolers Lærerforening, HL, Københavns Lærerforening, LVU, Lærersammenslutningen ved Arbejdsmarkedsuddannelserne, Socialpædagogernes Landsforbund og Speciallærerforeningen af 1981).

Med venlig hilsen

Hans Laugesen
Gymnasieskolernes Lærerforening

14. Det Danske Center for Menneskerettigheder

15. marts 2002

Udkast til lovforslag af 05.03.2002/8 med bemærkninger om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder giver anledning til følgende ændringsforslag til lovforslagets bemærkninger:

Bemærkninger til lovforslag:

1. Såfremt Institut for Menneskerettigheder / DCMR fortsat skal kunne fungere som en national menneskerettighedsinstitution ifølge Paris-principperne, er det nødvendigt, at Instituttet har fuld rådigheds- og dispositionsret over egne midler (jvnf. Paris Principles under afsnittet "Composition and guarantees of independence and pluralism", 1., 2., og "Methods of operation (a)"). Til § 4, første afsnit, står anført "Aftaler om indtægtsgivende aktiviteter forudsættes godkendt af såvel centerbestyrelsen som vedkommende institutbestyrelse." Da 5/6 af DCMR's indtægter stammer fra indtægtsdækket virksomhed, rummer denne tekst kimen til eventuel uenighed. Ligeledes er dette en noget tung procedure, idet centerbestyrelsen kun kan forventes at træde sammen to til tre gange årligt. Kontrakter om konsulentbistand indgås ofte med kort varsel (Udenrigsministeriet, Sida, Norad, EU, m.fl.), og den foreslåede procedure kan derfor vanskeliggøre videreførelsen af de hidtidige aktiviteter under Det Danske Center for Menneskerettigheder i Institut for Menneskerettigheder.

2. Teksten foreslås derfor ændret til: *Aftale om administration af indtægtsdækket virksomhed indgås af institutternes ledelser, efter retningslinier udarbejdet af institutbestyrelserne og godkendt af centerbestyrelsen. Aftale indgås på en sådan måde, at institutternes ret til selv at prioritere igangsættelse af indtægtsdækket virksomhed respekteres samtidig med, at der tages et overordnet hensyn til Centrets samlede administrative kapacitet.* Indtægterne forudsættes, med fradrag af administrationsbidrag og lign., at blive tilført vedkommende institut efter de af centerbestyrelsen nærmere fastlagte interne regler.

3 Det skal for en ordens skyld pointeres, at selvom DCMR har erklæret sig indforstået med, at det nye Institut for Menneskerettigheder kan påtage sig opgaven med at bistå ofre for forskelsbehandling med at få behandlet deres klager (§ 2, Stk. 2., 4, efter dir. 2000/43/EF), er det selvsagt nødvendigt, at der vil blive tilført yderligere økonomiske ressourcer til Institut for Menneskerettigheder, såfremt dette skal kunne påtage sig opgaven på forsvarlig vis. Spørgsmålet bør behandles i bemærkningerne til lovudkast til implementering af direktiv, som regeringen vil fremsætte, og skal også diskuteres ved forhandling af FFL03.

Claus Haagen Jensen

Høringssvar L 183

Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

15. Yad Vashem-kurserne for danske lærere

17. marts 2002

Kort om Yad Vashem-kurserne: Siden 1996 har der årligt været afholdt kurser på Yad Vashem i Jerusalem for danske lærere, der underviser i Holocaust. Kurserne varer 14 dage - undervisere er Israels største kapaciteter indenfor området. Kurserne har været afholdt af Yad Vashems International School for Holocaust Studies, og de blev i 2000 åbnet af folketingets formand, Ivar Hansen, der understregede den vægt, alle folketingets partier tillagde disse kurser.

Siden 2000 har kurserne været afholdt i samarbejde med DCHF. DCHF har sikret, at også folkeskole-, erhvervsskole- og seminarielærere kunne komme med, idet kun gymnasielærere hidtil har fået støtte fra Undervisningsministeriet. DCHF har også arrangeret studierejse til de tidligere tyske koncentrations- og udryddelseslejre i Polen og afholdt follow-up-kurser for lærere, der har gennemført Yad Vashem-kurserne.

Vi er derfor glade for at få lov til at kommentere lovforslaget:

§ 1: Det er meget fint, at Holocaust, folkedrab og politiske massedrab indgår i formålsparagraffen, og at det i lovteksten understreges, at det nye center skal "omfatte de hidtidige aktiviteter" bl.a. fra DCHF. Så meget mere undrer det os, at dette ikke tydeligt fremgår af den øvrige lovtekst.

§ 2: Pkt.1: DCHF arbejder ikke kun med internationale forhold, men i høj grad også med nationale forhold - jvf. loven (Lov nr. 477) af 31.maj 2000 - heraf fremgår det, at "et særligt forskningsområde vedrører danske aspekter af Holocaust". Dette aspekt synes ude af den nye lov.

§ 2 pkt.5: DCHF arbejder i øjeblikket sammen både med internationale forskningsmiljøer, men i lige så høj grad med de Holocaust- og Folkedrabscentre, der arbejder med beslutningerne fra Stockholm-konferencen 2000. Dette samarbejde synes at skulle stoppe ifølge den nye lov.

§ 2 stk 2 pkt.3: Det giver anledning til nogen undren, at "Institut for Menneskerettigheder" fortsat skal "afholde undervisning på alle niveauer indenfor menneskerettighedsområdet, herunder ved folkeligt oplysningsarbejde" - mens dette fjernes fra det institut, DCHF skal tilknyttes:

§ 2 stk 2 pkt 5: Det giver ligeledes anledning til undren, at "IfM" skal "forestå information om menneskerettigheder til brug for - - den interesserede offentlighed" - mens også dette fremover fjernes fra DCHF's formål.

§ 6: Med hensyn til bestyrelsen foreslås et medlem udpeget af undervisningsministeren for at

Høringssvar L 183

Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

sikre den undervisningsopgave, Danmark har forpligtet sig til i Stockholm i januar 2000.

Vedr. bemærkninger til lovforslaget

Også her glimrer fraværet af det særlige aspekt omkring Holocaust. Der tales om den del af dansk forskning, der "beskæftiger sig med internationale forhold" og om "at skabe rammerne for et sammenhængende og koncentreret udenrigspolitisk forskningsmiljø i Danmark" - hvor er DCHF's Holocauststudier ?

Der tale s.8 om, at det nye storcenter vil "fremstå som en mere naturlig og iøjnefaldende samarbejdspartner" - det gælder næppe for Yad Vashem og de mange andre centre, der rundt om i verden arbejder med Holocaust - både det svenske i Uppsala, det netop oprettede i Oslo samt de andre centre vil da i langt højere grad finde et Holocaust- og Folkedrabscenter som "en naturlig og iøjnefaldende samarbejdspartner".

Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Det er glædeligt at se, at der til formidlingsopgaven "også hører oplysnings- og mindefunktionen vedrørende Holocaust" - det sidste bør dog efter vor opfattelse i langt højere grad indgå i selve lovteksten.

Med venlig hilsen

Otto Rühl

Dansk koordinator og kursusleder for Yad Vashem-kurserne

16. Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabs studier

15. marts 2002

Vi stiller os undrende over for betegnelsen "center" for de to institutter som helhed. Ved universiteterne er et center normalt en mindre enhed underlagt instituttet, hvorfor denne betegnelse let kan volde forvirring. Det er os også magtpåliggende, at vor virksomhed stadig som en afdeling under instituttet kan bevare det centernavn, under hvilket den har oparbejdet sine nationale og internationale kontakter, bl.a. gennem en flittigt besøgt hjemmeside. I det hele er det af afgørende betydning at vore opgaver fortsat er samlet i en enhed med en vis selvstændighed da Danmark ellers vil blive det første land der nedlægger et center for holocauststudier. Vi skal derfor foreslå at vende tilbage til udenrigsministerens oprindelige forslag om at give helheden betegnelsen *akademi* (academy), som internationalt ingenlunde er forældet, og som rummer en vis pondus.

§1. Vi finder det tilfredsstillende, at der i lovudkastet til holocaust og folkedrab er føjet "politisk massedrab". Vi skal dog udtrykke vor forundring over, at paragraffen i sin nuværende formulering negligerer de danske aspekter af Holocaust og dermed de opgaver, der er fremhævet i den gældende lov, har udgjort vores centrale arbejdsområde og frem for noget har skabt international interesse for centret. Vi skal derfor foreslå, at der efter Holocaust indknyttes "herunder danske aspekter af Holocaust".

§2. I konsekvens heraf foreslår vi, at der i stk 1 under 1) og under 3) anden linie efter "internationale" indføres "og relevante danske". Desuden kunne vi ønske, at uddannelsessystemet blev eksplicit nævnt som en af målgrupperne for formidlingen, da vi særligt har arbejdet på at udbygge denne kanal, som eksplicit er nævnt i den gældende lov. Vi skal i den forbindelse erindre om, at vi i finansåret 2001 af Undervisningsministeriet fik bevilget et tilskud til netop denne virksomhed, og at en tilsvarende bevilling er foreslået for 2002. Som pkt. 6 foreslår vi, at en folkeoplysnings- og undervisningsvirksomhed anføres som en forpligtelse som under stk. 2, nr. 3.

I forlængelse af hidtidig praksis skal vi foreslå at der til DCHF's opgaver føjes "retlige, etiske og historisk-kulturelle problemstillinger, der opstår efter folkedrab".

Beklageligvis efterlader lovudkastet tvivl om, at det, som vi hidtil har antaget, er hensigten, at det nye institut også skal videreføre, hvad der har været vores centrale arbejdsområde, nemlig studiet af og formidling om det historiske Holocaust. Er det ikke tilfældet, og skyldes det, at det passer dårligt ind i det samlede koncept, rejser det spørgsmålet, om det ikke vil være mest hensigtsmæssigt at lade DCHF's virksomhed fortsætte i selvstændigt regi?

På vegne af bestyrelsen

Høringssvar L 183

Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

Henning Poulsen
Formand

17. Historielærerforeningen for Gymnasiet og HF

17. marts 2002

Historielærerforeningen for Gymnasiet og HF har følgende bemærkninger til udkastet til lovforslag om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder:

Centerets formål er at ”styrke forsknings-, udrednings- og informationsvirksomheden i Danmark om internationale forhold...”. I bemærkningerne suppleres med, at ”der skal lægges vægt på aktiviteter af betydning for politiske aktører, offentligheden og den offentlige debat”.

Ud over disse helt overordnede formuleringer er der i lovforslaget eller bemærkningerne intet fokus på formidlingen af centerets forskningsresultater, herunder formidling inden for undervisningssektoren.

Denne formidling er ellers en vigtig del af fokus i flere af de sammenlagte centre, stærkest repræsenteret i DCHF, der som sit tredje hovedområde har ”formidling af viden om folke- drab og processerne bag, herunder løbende foredrags- og undervisningsaktiviteter og udarbejdelse af undervisningsmateriale”.

På en henvendelse fra undertegnede af 13.2.02 svarer udenrigsministeren den 8.3 (j.nr. 5.X.1.b.): ”Jeg vil også gerne understrege, at DCHF’s formål og opgavevaretagelse i fuldt omfang vil skulle tilgodeses i det nye samlede center, og at det således på ingen måde er hensigten at reducere eller indskrænke de vigtige opgaver eller funktioner, som DCHF varetager i dag – hverken de historisk bagudskuende eller de mere fremadrettede.”

Det er af stor betydning for os i undervisningssektoren, at centeret fortsat ofrer opmærksomhed og ressourcer på at formidle forskningen på det internationale område, herunder om Holocaust, folkedrab og politiske massedrab. Og vi skal derfor opfordre til, at denne opgave gøres mere eksplicit i lovforslaget.

For at fastholde dette fokus på formidling skal vi endvidere anbefale, at der til institutbestyrelserne udpeges en repræsentant for undervisningsområdet, for eksempel fra ungdomsuddannelserne eller fra Danske Underviserorganisationers Samråd (DUS).

En sidste kommentar til lovforslaget: Centeret er jo defineret som et internationalt center, og formentlig er det derfor, at DCHF’s særlige danske fokusområde er gledet ud (DCHF §2: ”Et særligt forskningsområde vedrører danske aspekter af Holocaust”). Vi opfordrer dog til, at man overvejer, om det ikke fortsat vil være mest hensigtsmæssigt, at de internationale og de danske aspekter på dette område tænkes sammen.

Med venlig hilsen

Carsten Lykke-Kjeldsen
Historielærerforeningen for Gymnasiet og HF

18. Dansk-Russisk Forening

18. marts 2002

Med den korte tidsfrist taget i betragtning vil Dansk-Russisk Forening fremkomme med følgende kommentarer til lovforslaget:

Under § 2.Stk 2. Ser vi gerne at **OSCE menneskelige dimension**, bliver nævnt efter FNs verdenserklæring, FNs konventioner og Europarådets konventioner.

Begrundelsen herfor skal ses i at Menneskerettighedscentret sammen med en lang række af NGO organisationer i 1990, medvirkede til OSCEs parallelle aktiviteter i forbindelse med OSCE (CSCE) Konferencen om den Menneskelige Dimension København. En medvirken der siden har dannet forbillede for OSCEs efterfølgende konferencer, men også i samarbejdet med Udenrigsministeriet. Endvidere, at Udenrigsministeriets OSCE-NGO kontaktudvalg har fået begrænset personaleressourcer til at kunne afholde møder om OSCEs aktiviteter.

Vedr. § 4. For Dansk-Russisk Forening fortolkes denne paragraf sådan, at det er institutterne der selv afgør, hvilke indtægtsgivende aktiviteter de vil gennemføre. Det er vigtigt f.eks. at forskningsresultater kan omsættes af institutterne til projekter, selvfølgelig under forudsætning der er de økonomiske midler til deres gennemførelse. Derfor skal Institutet for Menneskerettigheder fortsat have denne frihed til at drive indtægtsdækket virksomhed.

Vedr. § 7. Dansk-Russisk Forening tager det som givet at de **nuværende** medlemmer af rådet fortsætter, netop for at sikre den fortsatte folkelige forankring i Institutet for Menneskerettigheder. Det er forudsat i lovforslaget, at Rådet skal suppleres op med personer og repræsentanter der har til knytning til etniske minoriteter i Danmark.

Endelig skal det understreges, at Institutet for Menneskerettigheder med udvidelsen af sin opgave til også at omfatte etnisk ligestilling, må sikres yderligere økonomisk grundlag via de årlige finanslovsbevillinger, for at løse opgaverne.

Dansk-Russisk Forening håber med den nye lov, at der skabes sikkerhed for, at det nye Center vil videreføre den danske tradition om, at forskningsresultater og andre publikationer vil blive formidlet til offentligheden og dermed sikrer en folkelig debat og folkelig forankring i Centrets aktiviteter.

Med venlig hilsen

Kjeld Aakjær

19. Center for Udviklingsforskning

18. marts 2002

CUFs bestyrelse og medarbejdere ser gode muligheder i lovudkastet for en fortsættelse og styrkelse af forskningen i fattigdomsbekæmpelse og globale udviklingsproblemer, herunder de udfordringer Danmark møder som aktør i det internationale samfund. Vi arbejder konstruktivt for at udnytte chancerne for faglig synergi og international profilering på det udviklingspolitiske og tilhørende områder. Det nye Center vil have gode muligheder for styrkelse af en vidensbaseret dansk deltagelse i det internationale udviklingssamarbejde, baseret på et samspil mellem forskning, analyser, bibliotek, kommunikation og praksis.

Den foreslåede ledelsesstruktur, med tre bestyrelser og tre direktører, vil vanskeliggøre etableringen af et effektivt forsknings- og analysecenter. Det fremgår af lovtekst og bemærkninger, at flere bestyrelser og direktører skal involveres i stillingtagen til mange aspekter af dagligdagen, hvilket vil give en betydeligt langsommere og mere konfliktfyldt beslutningsproces, end vi har været vant til. Jeg er enig i de nuværende center-direktørers analyse af den komplicerede Center-ledelse og støtter deres forslag til en enklere, billigere og mere effektiv ledelsesstruktur, som fastholder en integreret faglig og økonomisk ledelse.

I bemærkningerne til § 1 foreslås en særlig mekanisme for dialogen om projekter finansieret over forsvarsrammen. En betydelig del af det nye Centers aktiviteter vil være finansieret over bistandsrammen. Der bør derfor etableres en tilsvarende mekanisme for dialogen med Udenrigsministeriets Syd-gruppe om aktiviteterne finansieret over bistandsrammen.

Det nye Centers muligheder ligger i det multi-disciplinære samarbejde bredt inden for samfundsvidenskaberne. Det er vigtigt, at alle relevante samfundsvidenskabelige discipliner er repræsenterede gennem forskere i bestyrelsen for Institut for Internationale Studier. Tilsvarende finder vi det afgørende, at Udenrigsministeriets interesser på udviklingsområdet er repræsenteret i bestyrelsen, hvilket kan ske via et medlem udpeget af Styrelsen for Internationalt Udviklingssamarbejde eller af Rådet for Ulandsforskning.

Lovudkastet åbner mulighed for medfinansiering af aktiviteterne af en lang række danske og internationale partnere. For udviklingsforskningen er det særligt vigtigt, at dette også omfatter Rådet for Ulandsforskning.

Etableringen af fælles administrative og andre servicefunktioner bør gives den nødvendige tid af hensyn til både effektivitet og organisationskultur. I lyset af lukningen af andre ulandsbiblioteker i hovedstadsområdet må det sikres, at det nye Center kan levere både et forskningsbibliotek for samfundsvidenskabelig udviklingsforskning og et udadvendt bibliotek for offentligheden og særlige brugergrupper.

Professor Mogens N. Pedersen

Høringssvar L 183

Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

Formand for CUFs bestyrelse

20. Direktørerne for DUPI, COPRI, CUF og DCHF

18. marts 2002

Udkast af 5. marts 2002 til Forslag til Lov om Etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder indebærer bl.a. sammenlægning af Center for Freds- og Konfliktforskning, Center for Udviklingsforskning, Dansk Center for Holocaust- og Folkebrudsstudier og Dansk Udenrigspolitisk Institut. Som direktører for disse fire institutioner har vi fulgt den vanskelige proces, samtidig med at vi har arbejdet konstruktivt for at forbedre udnyttelsen af mulighederne for forskningsmæssig synergi og faglige og økonomiske stordriftsfordele på det nye Center.

Vi vil advare mod den i lovudkastet foreslåede meget tunge model med tre bestyrelser og tre direktører. Forslaget sigter på etablering af en Center-bestyrelse og ansættelse af en Center-direktør med ansvar for økonomi og forvaltning, samt en Institut-bestyrelse og Institut-direktør for hhv. Institut for Internationale Studier og Institut for Menneskerettigheder, med ansvar for de respektive faglige spørgsmål.

Den foreslåede model er et klart tilbageskridt i forhold til den sammenhængende faglige og økonomiske ledelsesmodel, som hvert af de fem nuværende centre har nydt godt af, og som kendes overalt i f.eks. den private sektor. I dag har én bestyrelse det samlede ansvar og kun én direktør at holde ansvarlig på det enkelte center. Det er gennemskueligt og omkostningseffektivt, og det giver mulighed for hurtige faglige initiativer i forhold til eksterne økonomiske muligheder som f.eks. udredninger bestilt af Folketing, regering, m.v.

Den foreslåede model er efter vor vurdering dyr, ineffektiv, konfliktfyldt og unødvendig:

1. Det nye Center har ikke råd til at have en Center-direktør med ansvar kun for forvaltningen og økonomien – og endda ikke alle aspekter af økonomien, idet Institutionerne kan have egne indtægter. På alle de nuværende centre har direktøren været aktivt involveret i både faglige og økonomiske spørgsmål.
2. Formålet med Centret er bl.a., at det skal ”udarbejde redegørelser og udredninger efter anmodning fra Folketinget, regeringen eller på eget initiativ” om f.eks. Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitiske situation i en bred politisk og økonomisk sammenhæng i både Europa og globalt. Centret må hurtigt og effektivt kunne tage stilling til sådanne mulige redegørelser og udredninger, men den foreslåede model vil ofte kræve, at hele tre bestyrelser (og tre direktører) skal tages i ed, fordi udredningerne kræver både faglige og økonomiske indspil. Det er ineffektivt.
3. Når tre bestyrelser skal tage stilling til nye eksterne og interne ønsker, vil der uundgåeligt opstå konflikter omkring prioriteringen af de menneskelige og økonomiske ressourcer. På meget store institutioner kan det være nødvendigt med en central bestyrelse til at foretage de nødvendige afvejninger, men det er næppe regeringens hensigt, at Centret skal

være så stort. Den foreslåede model kan derfor komme til at *skabe* konflikter – fordi alle tre bestyrelser og direktører forståeligt nok vil føle, at de bør involveres i beslutninger om ressourcefordeling og initiativer.

4. Det er unødvendigt med en Center-bestyrelse og Center-direktør for at sikre opfyldelse af lovforslagets formål.

Af disse grunde opfordrer vi regeringen til at søge ændring af lovforslagets § 5. En billigere og mere effektiv model vil kræve følgende ændringer:

- Center-bestyrelsen opgives og erstattes af et koordinationsudvalg mellem de to Institutter, med repræsentanter for ledelse og medarbejdere på Institutterne. Koordinationsudvalget skal sikre den faglige synergi samt planlægge udnyttelsen af Centrets fælles fysiske og menneskelige ressourcer.
- Center-direktør-posten nedlægges, og besparelsen bruges til forskning.
- Bestyrelsen og direktøren for hvert Institut har det fulde faglige og økonomiske ansvar for Instituttets aktiviteter inden for Centrets rammer. Det indebærer, at beslutningen om fordelingen af statens tilskud til de to Institutter ikke tages af Center-bestyrelsen, men af regering og folketing i forbindelse med finansloven og ved forhandling af udviklingskontrakter med Institutterne.

For at understrege at vort forslag holder sig fuldt inden for regeringens hensigter med etableringen af det nye Center, har vi nedenfor sammenfattet de vigtigste ændringsforslag til regeringens lovudkast af 5.3.02.

Med denne meget enklere model er det muligt at opnå regeringens formål: a) Etablering af et stærkt forsknings- og udredningscenter på internationalt niveau; b) Sikring af synergi i arbejdet med internationale politiske, økonomiske og juridiske spørgsmål, svarende til de integrerede, globale udfordringer, vi står over for; c) Opnåelse af rationaliseringsgevinster og stordriftsfordele gennem fælles administration osv.; samt d) Sikring af den nødvendige uafhængighed for forskningen og andre aktiviteter i de to Institutter under Centret. Vi er overbeviste om, at det vil føre til et langt mere effektivt Center, hvis etablering vi glæder os til at bidrage til.

Per Carlsen, DUPI

Tarja Cronberg, COPRI

Poul Engberg-Pedersen, CUF

Uffe Østergaard, DCHF

Konkrete ændringsforslag til regeringens lovudkast af 5.3.02:

§ 3. Centret består af to selvejende institutioner, som inden for Centrets rammer sikrer faglig synergi og administrative fællesfunktioner.

Stk. 2. Staten yder et årligt tilskud til Institutternes drift.

§ 5. Stk. 1 udgår.

Nyt Stk. 1. Institut for Internationale Studier og Institut for Menneskerettigheder ledes af hver sin bestyrelse.

Nyt Stk. 2. Sikring af faglig synergi samt koordination af de to Institutters aktiviteter inden for Centrets rammer varetages af et koordinationsudvalg med repræsentanter for ledelsen og medarbejderne fra de to Institutter.

Stk. 3. udgår.

§ 9. Stk. 1 udgår.

Høringssvar L 183

Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

Nyt Stk.1. Hver institutbestyrelse udnævner efter offentligt opslag en direktør til at forestå Instituttets faglige og økonomiske ledelse.

Der foretages enkelte konsekvensrettelser i de øvrige paragraffer samt i bemærkningerne til lovforslaget.

21. FN-forbundet

18. marts 2002

Generelle betragtninger:

FN-forbundet finder to positive forhold i lovforslaget.

- A) For det første er det glædeligt, at det – på trods af megen ufrugtbar debat – er lykkedes at bevare et dansk Center for Menneskerettigheder med den uafhængighed, der kræves for at sikre en fortsat godkendelse fra FN.
- B) For det andet ser FN-forbundet noget konstruktivt i at forskellige forskningsgrene i relation til den internationale udvikling nu sikres en bedre koordinering. FN-forbundet arbejder med mange internationale temaer og finder et stort behov for at sætte disse temaer i en bredere sammenhæng. Et konkret eksempel er spørgsmålet om Retten til Udvikling, der berører flere forskningsgrene.

Konkrete kommentarer:

- 1) I forhold til § 6 om Bestyrelsen for Internationale Studier foreslår FN-forbundet, at der i denne Bestyrelse sikres en-to plads(er), der kan repræsentere de organisationer i Danmark, der arbejder med den internationale udvikling. Baggrunden for dette forslag er et ønske om at sikre en sammenhæng mellem det nye forskningscenter og den folkelige danske debat om globaliseringens udfordringer. Tyngden i Bestyrelsen bør naturligvis være forskningsmiljøet, men det forhindrer ikke at bestyrelsesarbejdet yderligere kan kvalificeres gennem en-to repræsentant(er) fra det danske civilsamfund, hvor mange organisationer seriøst arbejder med tilsvarende problemstillinger – og hvor en række af disse organisationer har internationale kontakter, der ligger ud over kontakterne til traditionelle forskningsmiljøer. En-to person(er) repræsenterende danske organisationer med aktiviteter i forhold til udenrigspolitik kunne således bidrage til Centrets arbejde på to måder: dels ved oplysninger om forskellige internationale initiativer og dels ved at fungere som et forbindelsesled mellem forskningen og de relevante miljøer i Danmark. En sådan sammensætning af bestyrelsen vil svare meget godt til, at en række sektorforskningsinstitutioner under sektorforskningsloven har en eller flere repræsentanter i bestyrelsen, der repræsenterer bredere ”bruger-interesser”, f.eks. folk med erhvervsindsigt, forvaltningsmæssig indsigt, kommunal indsigt. Det forudsættes naturligvis, at der er tale om personer, som samtidig er forskningskyndige.
- 2) FN-forbundet udtrykker betænkelighed i forhold til formuleringerne i bemærkningerne til lovforslaget side 11 om indgåelse af en ’udviklingskontrakt’ mellem Udenrigsministeriet og de tre bestyrelser, herunder Bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder. Det hedder ganske vist, at sådanne kontrakter vil ’respektere centres grundlæggende forsknings- og metodefrihed’. Ikke desto mindre kan et krav om indgåelse af en sådan kon-

trakt risikere at komme i konflikt med Institut for Menneskerettigheders grundlæggende uafhængighed af den danske stat. Man bør derfor overveje en tilføjelse efter 'respektare centres grundlæggende forsknings- og metodefrihed', som kunne være *"samt, for Institut for Menneskerettigheders vedkommende, respektere de såkaldte Paris-princippers krav om uafhængighed"*.

- 3) FN-forbundet udtrykker betænkelighed over formuleringerne i bemærkningerne side 14 om at Rådet (for Institut for menneskerettigheder) ikke har 'kompetence til at gå ind i enkelte udtalelser eller redegørelser'. I forhold til ovennævnte pkt. 2. har Rådet for Institut for Menneskerettigheder ingen kompetence i forhold til indgåelse af den såkaldte udviklingskontrakt og altså heller ikke kompetence til at udtale sig om enkelte redegørelser. Det bør overvejes, hvorvidt Rådet for Institut for Menneskerettigheder burde have kompetence til at foreslå aktiviteter, der kan indgå i nævnte udviklingskontrakt.

Mikael Bjerrum
Generalsekretær
FN-forbundet

22. Dansk Journalistforbund

18. marts 2002

Dansk Journalistforbund har i forbindelse med etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder grundlæggende fundet det problematisk, at Det Danske Center for Menneskerettigheder skal ændre status. Det er Dansk Journalistforbunds opfattelse at det eksisterende center på udmærket vis har levet op til de mål, der i Danmark og internationalt er sat for arbejdet med menneskerettighederne. Dette er blevet understreget af, at det danske center andre steder i verden er blevet brugt som eksempel.

Selv om DJ anerkender, at det i lovforslaget er forsøgt at bevare menneskerettighedscentrets uafhængighed gennem oprettelsen af "Institut for Menneskerettigheder" omfattende de hidtidige aktiviteter under Det Danske Center for Menneskerettigheder, fremgår det ikke ganske klart af bemærkningerne til lovforslagets paragraf 2, stk. 2, hvorvidt instituttets bestyrelse får øget kompetence i forhold til de arbejdsopgaver, instituttet sætter i værk.

Instituttets uafhængighed fordrer også uafhængighed i det daglige arbejde, således, at bestyrelsens opgaver sikres at være identiske med opgaverne for den nuværende bestyrelse. Hvis det nye institut skal kunne varetage sine opgaver lige så uafhængigt, som det hidtidige center, skal bestyrelsen ikke tilføres yderligere kompetence vedrørende det daglige arbejde. Det vil kunne føre til indgreb, der strider mod uafhængigheden.

Endvidere bemærker Dansk Journalistforbund, at det nye center også skal rumme de opgaver, Nævnet for Etnisk Ligestilling hidtil har varetaget. Dette fokus er søgt sikret ved bestemmelsen jf. paragraf 7 stk. 2 om, at Rådet for Menneskerettigheder skal udpege mindst to medlemmer med tilknytning til etniske minoriteter til instituttets bestyrelse.

Denne bestemmelse er i sig selv ikke en tilstrækkelig sikring af, at arbejdet i Nævnet for Etnisk Ligestilling videreføres under det nye institut. Det markeres i øvrigt kun meget svagt om overhovedet i den øvrige del af lovforslaget. Det fremgår heller ikke, hvorledes instituttet sikres de nødvendige resurser til også at varetage denne opgave.

Med venlig hilsen

Mogens Blicher Bjerregård
Formand for Dansk Journalistforbund

23. Dansk Flygtningehjælp

18. marts 2002

Udenrigsministeriet har med brev af 8.marts 2002 fremsendt udkast til lovforslag om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder og anmodet om eventuelle bemærkninger inden 18.marts 2002.

Dansk Flygtningehjælp har modtaget brevet d.11.marts 2002 og skal på baggrund af den snævre tidsfrist kommende med følgende korte og generelle bemærkninger:

Uafhængig status for Institut for Menneskerettigheder

Lovudkastet har forslag om at etablere et Institut for Menneskerettigheder, som skal indgå som selvstændig enhed i et nyt center, Dansk Center for Internationale Studier. Instituttet skal indeholde de hidtidige aktiviteter under Det Danske Center for menneskerettigheder.

Det afgørende for Dansk Flygtningehjælp i relation til det foreslåede institut er at dette sikres en uafhængig status i overensstemmelse med internationalt anerkendte principper om uafhængighed for menneskerettighedsorganer.

Fremme af ligebehandling

Efter lovforslagets §2, stk.2, nr.4 skal det nye menneskerettighedsinstitut varetage de forpligtelser der følger af Rådets direktiv af 29.juni 2000 om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle uanset race eller etnisk oprindelse. Det følger bl.a. af dette direktiv at Danmark skal oprette et klageorgan for ofre for forskelsbehandling.

Ifølge lovbemærkningerne vil regeringen tage initiativ til implementering af dette direktiv med lovforslag i næste folketingssamling og ikrafttræden 1.juli 2003.

Dansk Flygtningehjælp vil kraftigt opfordre til, regeringen fremskynder dette arbejde, således at man undgår tidsmæssige huller i arbejdet for etnisk ligestilling. Med det samtidige forslag om at nedlægge Nævnet for Etnisk Ligestilling med virkning fra 1.januar 2003, jf. lovforslagets §12, stk.2, nr.3, vil der ellers opstå en pause på et halvt år i ligestillingsarbejdet. En sådant afbræk i indsatsen for ligebehandling vil sende et uheldigt signal til de etniske minoriteter i Danmark om prioriteringen af etnisk ligebehandling og samtidig gøre det vanskeligt at sikre en rimelig kontinuitet i igangværende ligestillingsarbejde.

Behov for bredt ligestillingsarbejde

Dansk Flygtningehjælp vil endelig pege på, at der er behov for en forstærket indsats for at fremme etnisk ligestilling i Danmark, en indsats som udover det nødvendige organ til behandling af individuelle klager over forskelsbehandling også indeholder andre former for initiativer til fremme af ligebehandling. Det kan f.eks. dreje sig om formidling af gode konkrete erfaringer med ligestillingsinitiativer hos virksomheder, myndigheder, organisationer, for-

eninger, frivillige kræfter mv., andre former for oplysningsarbejde samt forskning i forskelsbehandling i Danmark.

Dansk Flygtningehjælp går ud fra at den foreslåede kompetence til det nye Institut for Menneskerettigheder i forhold til fremme af ligebehandling vil blive ledsaget af de tilstrækkelige ressourcer til dette arbejde.

Med venlig hilsen

Andreas Kamm
generalsekretær

24. Dansk Arbejdsgiverforening

18. marts 2002

DA konstaterer, at regeringen har foreslået at nedlægge Nævnet for Etnisk Ligestilling pr. 31. december 2002. DA forstår lovforslaget således, at nævnets opgaver ikke helt bortfalder, idet det fremtidige Institut for Menneskerettigheder fremover som en af sine opgaver skal remme ligebehandling af alle på grund af race eller etnisk oprindelse. Samtidig skal mindst to af de udpegede medlemmer til bestyrelsen for Institutet have tilknytning til de etniske minoriteter eller en humanitær organisation, der beskæftiger sig med områder af betydning for de etniske minoriteter.

I ovennævnte opgave ligger også, at Institutet skal kunne bistå ofre for forskelsbehandling med at få behandlet deres klager over forskelsbehandling, indlede uafhængige undersøgelser af forskelsbehandling og offentliggøre rapporter og fremstille henstillinger om spørgsmål om forskelsbehandling. Hermed ønsker regeringen samtidig af gennemføre artikel 13 om etablering af uafhængige organer i Rådets direktiv om gennemførelse af princippet om ligebehandling af alle, uanset race og etnisk oprindelse. Denne løsning kan DA støtte, dog skal DA samtidig pege på, at regeringen hermed foregriber de drøftelser og mulige løsningsforslag, som efter kommissoriet skulle indgå i Ligebehandlingsudvalgets betækningsarbejde.

Med venlig hilsen

DANSK ARBEJDSGIVERFORENING
Susanne Christensen

25. Socialministeriet

18. marts 2002

Socialministeriet har ingen bemærkninger til ovennævnte udkast til lovforslag, jf. Udenrigsministeriets høring af 8. marts 2002.

Med venlig hilsen

Jane Vitu

26. Forskningsforum og forskningsrådene

18. marts 2002

Med henvisning til brev af 8. marts 2002 fra Udenrigsministeriet skal Forskningsforum hermed på egne vegne og på vegne af forskningsrådene afgive høringssvar vedrørende oprettelsen af ovennævnte center.

Overordnet set finder Forskningsforum det positivt, at regeringen med oprettelsen af et Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder ønsker at styrke bl.a. forskningsvirksomheden i Danmark om internationale forhold jf. §1.

Med henblik på at sikre en tilstrækkelig uafhængighed, prioritering af de forskningsmæssige opgaver og solide procedurer for ansættelser m.v. henstiller Forskningsforum derfor, at centret får status som sektorforskningsinstitution jf. lov om sektorforskningsinstitutioner, eller som to sektorforskningsinstitutioner, der skal indgå i et forpligtende fagligt samarbejde.

Forskningsforum har noteret sig, at regeringen med oprettelsen af én fælles institution ønsker at "skabe rammerne for et sammenhængende og koncentreret udenrigspolitisk forskningsmiljø i Danmark, der i kvalitet kan måle sig med de bedste udenlandske udenrigspolitiske forskningscentre."

Det synes dog som om, den valgte konstruktion med 3 bestyrelser, hvoraf en er overordnet de øvrige, og 3 direktører, indeholder risiko for en tung og meget hierarkisk beslutningsgang, der kan frarøve centret den fleksibilitet, der kræves af en moderne organisation. Konstruktionen med de to institutter indeholder således – som også forudset i lovbemærkningerne – en indbygget konfliktmulighed med hensyn til f.eks. økonomi og profilering, og Forskningsforum vil foreslå, at i al fald risikoen for budgetmæssige uenigheder undgås ved separat finansiering af de to institutter.

Forskningsforum bifalder ambitionen om etablering af et forskningscenter, hvor der vil blive drevet forskning af høj kvalitet, som kan have stor international slagkraft. Det er vigtigt, at det nye center bevarer den samlede bredde i forskningsområderne, der kendetegner de hidtidige aktiviteter under Dansk Udenrigspolitisk Institut, Center for Udviklingsforskning, Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier, Center for Freds- og Konfliktforskning og Det Danske Center for Menneskerettigheder. Forskningsforum vil derfor foreslå, at det indføres i centerets formålsparagraf, at forskningsaktiviteten skal omfatte bredere human- og samfundsvidenskabelige perspektiver, herunder de sociale og kulturelle aspekter, der indgår som en væsentlig dimension i f.eks. udviklingsforskning og forskning i menneskerettigheder.

Forskningsforum vil endvidere indstille til overvejelse, om sammensætningen af Centrets bestyrelse i højere grad skal afspejle, at Institut for Internationale Studier dækker over et bredere og tungere fagligt område end Institut for Menneskerettigheder

Høringssvar L 183

Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

Forskningsforum finder, at den foreslåede udpegningsprocedure for medlemmer til bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder er uhensigtsmæssig jf. §7, da forslaget risikerer at medføre, at tilsynet med de forskningsmæssige opgaver ikke prioriteres i tilstrækkelig høj grad. Med henblik på at sikre, at de forskningsmæssige opgaver får den nødvendige opmærksomhed i Institut for Menneskerettigheders prioritering af opgaverne, foreslår Forskningsforum, at SSF og SHF får ret til at udpege et medlem hver til bestyrelsen.

Forskningsforum finder det uheldigt, at det hverken i udkastet til lovforslaget eller i bemærkningerne fremgår, hvem der udpeger medlemmer til Rådet for Menneskerettigheder samt dets størrelse.

Forskningsforum skal udtrykke betænkelighed ved at lade det nye institut for Menneskerettigheder få til opgave at gå ind i enkeltsager og bistå forurettede, idet det må forventes, at en generel politisk rådgivning/kritik kan kollidere med behandlingen af enkeltstående sager.

Forskningsforum finder det endvidere beklageligt, at der ikke er sikret en repræsentant for centrets forskere i centerbestyrelsen jf. §5.

Forskningsforum har i øvrigt forudsat, at de beregnede besparelser ved en sammenlægning jf. side 9 ikke går ud over centrets muligheder for at løse sine opgaver, herunder i særdeleshed de forskningsmæssige. Centrets økonomi må ikke blive så trængt, at det samlet og i de enkelte bestanddele ikke kan bevare en tilstrækkelig uafhængighed i henhold til Parisprincipperne jf. *Sammensætning og garanti for uafhængighed og pluralisme*.

Endelig skal Forskningsforum bemærke, at man generelt finder en så kort høringsfrist utilfredsstillende og, at det i særdeleshed i dette tilfælde er uhensigtsmæssigt, når betydningen og konsekvenserne af et sådant center tages i betragtning.

Med venlig hilsen

Jørgen Søndergaard
Formand for Forskningsforum

27. Erfa-gruppen om bæredygtig udvikling og Møderækken om etik, menneskerettigheder og erhvervsliv

18. marts 2002

Tak for udkast til lovforslag dateret 5. marts 2002 om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder som blev fremsendt pr. e-mail den 15. marts 2002.

I lyset af den meget korte høringsfrist har det ikke været muligt at give detaljerede kommentarer til lovforslaget. Det følgende vil derfor indskrænke sig til de væsentligste bemærkninger til lovforslaget.

1) Det vil være ønskværdigt at Råd for Menneskerettigheder får en mere tidssvarende og bredere repræsentation end det får ved at videreføre det nuværende Centerråd for Det Danske Center for Menneskerettigheder (jf. bemærkningerne til § 7). Dansk erhvervsliv har som bekendt en betydelig samarbejdsflade med det nuværende Danske Center for Menneskerettigheder. Det har i en årrække været til stor gavn for danske virksomheder at kunne samarbejde med centret om det vanskelige arbejde med at håndtere menneskerettighedsproblemstillinger i deres internationale aktiviteter.

Det foreslås derfor, at der i loven om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder § 7, stk. 5 også eksplicit anføres repræsentanter for dansk erhvervsliv som medlemmer af Råd om Menneskerettigheder. En sådan repræsentation vil i øvrigt også kunne bidrage til at fremme ligebehandling som anført i lovforslagets § 2, stk. 2, nr. 4 da danske virksomheder naturligvis kan spille en væsentlig rolle i at fremme ligebehandlingen på arbejdsmarkedet.

I forhold til Paris princippernes afsnit om "Sammensætning og garanti for uafhængighed og pluralisme", stk. 1a ses der ikke heri at være noget til hinder for, at dansk erhvervsliv repræsenteres i Råd for Menneskerettigheder. Tværtimod må en moderne fortolkning - ikke mindst i lyset af FN's Global Compact - føre til, at det vil være naturligt med en sådan repræsentation.

2) Efter hændelserne den 11. september 2001 og efterfølgende er der en stigende interesse for international politik og sikkerhed og for dansk udenrigs- og sikkerhedspolitikens rolle i denne sammenhæng. Den internationale globaliseringsproces betyder også, at interessen for udenrigs- og sikkerhedspolitik og sammenhængen med beskyttelse og fremme af menneskerettigheder er stærkt stigende. Det må forventes at medføre, at interessen og kredsen af aktuelle og potentielle brugere af både Institut for Internationale Studiers og Institut for Menneskerettigheders arbejde vil vokse betragteligt. International politik og Danmarks udenrigs- og sikkerhedspolitik spiller selvsagt en væsentlig rolle for danske virksomheders internationale

virke, og det vil derfor være naturligt at disse interesser har indflydelse på centrets arbejde.

Det er derfor beklageligt at interessenter og brugere af Institut for Internationale Studiers arbejde ikke får mulighed for at påvirke instituttets arbejde på samme måde som i Institut for Menneskerettigheder.

På denne baggrund foreslås det derfor, at det anføres i loven om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder, at bestyrelserne for både Institut for Internationale Studier og Institut for Menneskerettigheder bør etablere udvalg, jf. bemærkningerne til lovforslagets § 8, der kan sikre en kontaktflade og interaktion med interessenter og brugere af institutternes arbejde, herunder med dansk erhvervsliv.

Afslutningsvis skal jeg gøre opmærksom på, at Erfa-gruppen om bæredygtig udvikling og Møderækken om etik, menneskerettigheder og erhvervsliv har en betydelig interesse i både Institut for Internationale Studiers og Institut for Menneskerettigheders arbejde, og der er derfor et udbredt ønske om, at disse netværk repræsenteres i et Råd for Menneskerettigheder og i eventuelle udvalg nedsat af institutbestyrelserne.

Med venlig hilsen
Jens Schierbeck

28. Lagmandens Kontor, Færøerne

18. marts 2002

Der henvises til brev fra Udenrigsministeriet af 8. marts 2002, UM journal nr. 5.D.272. Som bekendt er Lagmandens Kontor ressortministerium i Færøerne for udenrigspolitiske forhold, hvorfor vi hermed afgiver vort høringssvar til ovenfor nævnte lovforslag.

Man vil fra færøsk side erindre om, at gældende lov for DUPI (Lov nr. 442 af 14. juni 1995 om oprettelse af Dansk Udenrigspolitisk Institut) indeholder i § 6 bestemmelser om et repræsentantskab. Udenrigsministeren har med hjemmel i denne § 6 bl.a. udnævnt en repræsentant

for Færøernes Landsstyre (Lagmandens Kontor) som medlem af dette repræsentantskab.

Dette har været til megen gavn på flere måder; dels har man således fra færøsk side både fået indblik i og en vis indflydelse DUPIs aktiviteter, men måske endnu vigtigere er det, at Landsstyrets repræsentant har fået invitation til de mange yderst interessante møder, forelæsninger og seminarer, herunder efteruddannelsesseminarer. Man skal også nævne det betydelige antal af publikationer fra DUPI med et ofte meget kvalificeret og aktuelt indhold, som Landsstyret i kraft sit medlemskab i Repræsentantskabet har fået tilsendt.

Da vi i Færøerne af indlysende grunde ikke har noget tilsvarende institut, har tilgang til disse fora under DUPIs regi haft stor betydning for Landsstyrets muligheder for at holde sig opdateret med den internationale udvikling.

Det forhåndenværende lovforslag om et nyt fusioneret Center, der forøvrig forekommer meget fornuftigt, indeholder ikke noget lignende repræsentantskab vedrørende Institut for Internationale Studier. Hvis dette lovforslag uændret vedtages, vil det derfor for Landsstyrets vedkommende medføre en yderst beklagelig afskæring fra tilgang til information og indsigt vedrørende det udenrigspolitiske område.

Det foreslås derfor, at man fra Udenrigsministeriets side revurderer dette element, altså en eller anden form for repræsentantskab eller råd for Instituttet for Internationale Studier, således som man jo også foreslår vedrørende Institut for Menneskerettigheder i lovforslagets § 7.

Det skal her tilføjes, at vi ville sætte stor pris på, at Færøernes Landsstyre fik plads i det i § 7 nævnte Råd for Menneskerettigheder. Dette ville være særdeles gavnligt og naturligt, når der nu er indledet et fælles afklaringsarbejde mellem færøske og danske embedsfolk vedrørende en færøsk overtagelse af politi og retsvæsen (selvfølgelig uden at påvirke Danmarks overordnede suverænitæt).

Med venlig hilsen

Sigmundur Ísfeld

Høringssvar L 183

Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

Rådgiver
Lagmandens Kontor, Udenrigsafdelingen

29. Geografisk Institut, Københavns Universitet

18. marts 2002

Geografisk Institut (Københavns Universitet) har med interesse noteret sig den nye struktur, hvorunder en række eksisterende centre og institutter organiseres. Det forekommer umiddelbart som en god ide at øge mulighederne for samordning af institutionernes forskningsområder.

Af de berørte institutioner har Geografisk Institut haft et frugtbart forskningssamarbejde med Center for Udviklingsforskning, særlig hvad angår emner indenfor ressourceudnyttelse og miljø samt internationale handels- og bistandsrelationer. Geografisk Institut forventer at den nye struktur indebærer muligheder for et fortsat samarbejde indenfor disse emneområder.

I den forbindelse skal det foreslås, at man også hvad angår indsatsfeltet landbrug, naturressourceudnyttelse og miljø i ulandene sikrer fornødent forskningsmæssig dækning blandt medlemmerne i bestyrelsen for det påtænkte Institut for Internationale Studier.

På vegne af GI

Anette Reenberg,
viceinstituteder,
professor, dr. scient.

30. Red Barnet

18. marts 2002

Red Barnet takker for henvendelsen af 8. marts d.å. og lejligheden til at afgive høringssvar i relation til udkastet til lovforslaget om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Efter at have været vidende til vinterens mange udmeldinger vedrørende det Danske Center for Menneskerettigheders fremtid finder Red Barnet det glædeligt, at regeringen ved dette udspil har valgt en model, hvor et uafhængigt dansk center for menneskerettigheder bevares. Red Barnet er endvidere af den opfattelse, at den foreslåede samling af en række forskningscentre og –institutter under én institution under de rette betingelser vil kunne sikre en bedre koordinering af de forskellige forskningstemaer.

Det skal dog nævnes, at Red Barnet nærer betænkelighed ved formuleringen i de almindelige bemærkninger til lovforslaget vedrørende indgåelse af udviklingskontrakt mellem Udenrigsministeriet og Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder. Af bemærkningerne fremgår det, at udviklingskontrakten vil respektere centerets grundlæggende forsknings- og metodefrihed. Det vil dog efter Red Barnets opfattelse være ønskeligt, såfremt det i relation til Institut for Menneskerettigheder eksplicit vil komme til at fremgå, at Paris-princippernes krav om uafhængighed ligeledes skal respekteres i udviklingskontrakten, i overensstemmelse med intentionerne bag instituttets konstruktion, jf. udkastets bemærkninger til § 7.

Red Barnet har hidtil haft et godt og frugtbart samarbejde med det Danske Center for Menneskerettigheder, særligt i relation til arbejdet med at fremme børns rettigheder såvel nationalt som internationalt. Det er derfor naturligvis organisationens håb, at det ny Institut for Menneskerettigheder vil blive tildelt de fornødne ressourcer til videreføre og intensivere en selvstændig og uafhængig dansk forskningsindsats samt rådgivningsindsats også på børnerettighedsområdet.

Med venlig hilsen

Mimi Jakobsen
Generalsekretær

31. Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofre

18. marts 2002

Udenrigsministeriet har ved brev af 8. marts 2002 anmodet om Rehabiliterings- og Forskningscentret for Torturofres (RCT) bemærkninger til udkast til lovforslag om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

RCT skal i den anledning meddele, at organisationen med glæde har konstateret, at lovudkastet - for så vidt angår den del, der vedrører Institut for Menneskerettigheder - efter RCT's vurdering lever op til de krav, der stilles til nationale menneskerettighedsinstitutioner, således som de kommer til udtryk i FNs Paris-principper, herunder kravet om uafhængighed, om sammensætning af styrende organer, mv. Lovudkastet er således efter RCT's opfattelse et godt grundlag for sikring af en fortsat uafhængig menneskerettighedsinstitution i Danmark.

RCT har endvidere med stor tilfredshed noteret, at de funktioner, som det Danske Center for Menneskerettigheder hidtil har udført over for danske menneskerettigheds-NGOer, fastholdes i lovudkastet, således at disse funktioner fremover vil blive varetaget af det Danske Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

RCT ser frem til et spændende og gensidigt udbytterigt samarbejde med det kommende Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Med venlig hilsen

Jo E. Asvall
Sundhedsfaglig direktør

32. Rigsombudsmanden i Grønland

18. marts 2002

Under henvisning til Udenrigsministeriets skrivelse af 8. marts 2002 vedrørende udkast til lovforslag med bemærkninger om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder, skal følgende bemærkes:

Det fremgår ikke af forslaget, hvorfor Grønland (og Færøerne) ikke er omfattet, og om forslaget eksplicit eller implicit indebærer konsekvenser for Grønland. Det bør overvejes at medtage en bemærkning herom i bemærkningerne til loven.

Med venlig hilsen

Gunnar Martens

33. Rådet for Etniske Minoriteter

19. marts 2002

Rådet for Etniske Minoriteter takker for lejligheden til at fremkomme med bemærkninger til Udenrigsministeriets forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Sammensætningen i den nye centerstruktur

Det fremgår af de almindelige bemærkninger til lovforslaget, at regeringens overordnede formål med etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder er at skabe rammerne for et sammenhængende og koncentreret forskningsmiljø vedrørende internationale forhold og at skabe en samlet ramme om forskning i internationale forhold og menneskerettigheder.

Som følge af den korte høringsfrist har Rådet for Etniske Minoriteter vanskeligt ved at fremkomme med konkrete bemærkninger til det nye centers opgavevaretagelse. Rådet for Etniske Minoriteter lægger dog afgørende vægt på, at det nye center fuldt ud opfylder alle de internationale forpligtelser, som Danmark måtte have på menneskerettighedsområdet.

Da Nævnet for Etnisk Ligestilling med lovforslaget nedlægges, er det yderst vigtigt både at sikre videreførelsen af Nævnets opgaver samt etniske minoriteters indflydelse og repræsentation i det nye Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

I Nævnet for Etnisk Ligestilling blev fire ud af i alt 17 medlemmer udpeget af integrationsministeren efter indstilling fra Rådet for Etniske Minoriteter. Ligeledes blev yderligere fire ud af i alt 17 medlemmer udpeget af indenrigsministeren blandt personer, der har tilknytning til de etniske minoriteter. Endelig blev tre medlemmer udpeget blandt personer tilknyttet humanitære organisationer, der beskæftiger sig med etnisk ligestilling.

Etniske minoriteter havde dermed indflydelse på valget af i alt 8 medlemmer ud af de 17 medlemmer i Nævnet for Etnisk Ligestilling, og derudover havde humanitære organisationer der beskæftiger sig med etnisk ligestilling, indflydelse på yderligere 3 pladser i nævnet.

Det fremgår af bemærkningerne til de enkelte bestemmelser, § 7, at Rådet for Menneskerettigheder skal udvides således fx Rådet for Etniske Minoriteter repræsenteres. I Bestyrelsen for Institut for Menneskerettigheder skal imidlertid kun mindst to af de af 6 af Rådet for Menneskerettigheder udpegede medlemmer have tilknytning til etniske minoriteter eller en humanitær organisation, der beskæftiger sig med områder af betydning for etniske minoriteter.

Rådet for Etniske Minoriteter vil gerne påpege, at den nye centerstruktur i mindre omfang end tidligere tilgodeser repræsentationen af etniske minoriteter. Det er dels problematisk i forhold til inddragelse af etniske minoriteter i samfundets demokratiske og politiske liv, men også problematisk i forhold til internationale målsætninger om at styrke arbejdet for etnisk

ligestilling og mod racediskrimination.

Nedlæggelsen af Nævnet for Etnisk Ligestilling

Ved lovforslaget nedlægges Nævnet for Etnisk Ligestilling. Det fremgår af bemærkningerne, at nedlæggelsen blandt andet skal ses i lyset af Rådets direktiv 2000/43/EF om ligebehandling.

Rådet for Etniske Minoriteter vil først og fremmest gerne beklage den alt for hurtige beslutningsproces i forbindelse med nedlæggelsen af Nævnet. Nævnet for Etnisk Ligestilling har i forskellig form fungeret siden 1993, og har gennemført en række aktiviteter af stor betydning for etnisk ligestilling og det danske demokrati i perioden. Rådet for Etniske Minoriteter havde meget gerne set en egentlig evaluering af nævnets arbejde, således at de etniske ligestillingsmæssige konsekvenser var blevet kortlagt før nedlæggelsen af nævnet.

Ifølge lov om Nævnet for Etnisk Ligestilling skal nævnet rådgive Folketinget, regeringen, lokale og centrale myndigheder, organisationer og institutioner samt andre dele af samfundet om spørgsmål om etnisk ligestilling. Nævnet skal arbejde for at modvirke forskelsbehandling mellem personer med dansk oprindelse og personer med anden etnisk oprindelse.

Rådet for Etniske Minoriteter finder det af stor betydning, at denne funktion opretholdes i det nye Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder. Etnisk ligestilling og arbejdet for at modvirke forskelsbehandling er en af de vigtigste udfordringer for vores samfund i de kommende år. Desværre nævnes etnisk ligestilling ikke som fokusområde for det nye Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder, hvilket Rådet for Etniske Minoriteter i høj grad beklager. Såfremt det nye center skal overtage Nævnet for Etnisk Ligestillings funktioner, bør det fremgå langt tydeligere af loven om centeret.

Udover de aktiviteter som det nye Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder skal varetage i forbindelse med implementeringen af EU's ligebehandlingsdirektiv, og som Nævnet tidligere delvist har varetaget, har Nævnet for Etnisk Ligestilling igangsat en række andre projekter, som Rådet for Etniske Minoriteter således mener bør fortsætte. Det drejer sig blandt andet om Stafet-arrangementet, kurser i mangfoldighed, internetportalen Jobsamtalen.dk, undersøgelser af etniske minoriteters vilkår i Danmark, National Focal Point (NFP), aktiviteter i forbindelse med de kommunale integrationsråd og en række andre aktiviteter. Alle aktiviteter som har givet synlige og konstruktive resultater, hvorfor det er vigtigt at disse videreføres i et andet regi.

Danmark har i 2001 underskrevet slutdokumentet fra FN's verdenskonference mod racisme, hvor alle stater forpligter sig til at styrke uafhængige nationale institutioner, der arbejder mod racisme og fremmedhad. Rådet for Etniske Minoriteter stiller sig meget uforstående over for, at regeringen set i lyset heraf vælger at nedlægge Nævnet for Etnisk Ligestilling.

Beslutningen om at lukke Nævnet per 31.12.2002 er ydermere kritisk i betragtning af, regeringen senest den 19. juni 2003 skal have gennemført Rådets direktiv om fremme af ligebehandling. Nævnets nedlæggelse per 31. december 2002 giver således en periode, hvor Danmark ikke lever op til Paris-princippet. Et tidsmæssigt slip, der efter Rådets opfattelse er yderst beklageligt.

Sammenfattende ønsker Rådet for Etniske Minoriteter at udtrykke sin dybe beklagelse over den meget forhastede beslutningsproces vedrørende Nævnet for Etnisk Ligestilling. Med lukningen af Nævnet mister både det politiske niveau og den øvrige befolkning et yderst vigtigt organ i arbejdet for demokrati og etnisk ligestilling. Regeringen sender samtidig et meget dårligt signal til vores samfunds nye borgere med anden etnisk baggrund.

En række forskere og aktører på det menneskeretlige område såvel internationalt som i Danmark har peget på, at nedlukningen af Nævnet kan opfattes som den nye regerings forsøg på at 'fyre en politisk modstander'. Et forsøg som navnlig har været Dansk Folkepartis ønske. Rådet for Etniske Minoriteter håber ikke, at et mere eller mindre personligt hævntogt efter Morten Kjærum og Kjeld Holm ligger til grund for regeringens beslutning om at nedlægge Nævnet for Etnisk Ligestilling. Rådet for Etniske Minoriteter håber således, at regeringen fortsat vil leve op til sine internationale forpligtelser og sikre det fremtidige arbejde med demokrati, menneskerettigheder og etnisk ligestilling.

Med venlig hilsen
På vegne af Rådet for Etniske Minoriteter

Azam Javadi

34. Forsvarsakademiet

18. marts 2002

Forsvarsakademiet har ingen bemærkninger til udkastet til lovforslag for etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

E.b.

Niels Milholt Pedersen
major
Planlægningsselementet

35. Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling

19. marts 2002

Med henvisning til Udenrigsministeriets høringsbrev af 8. marts 2002 vedrørende ovennævnte udkast til lovforslag skal Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling bemærke, at vi herfra henholder os til kgl. resolution af 11. januar 2002, hvormed sager vedrørende Det Danske Center for Menneskerettigheder og Center for Freds- og Konfliktforskning blev overført fra ministeren for Videnskab, Teknologi og Udvikling til udenrigsministeren.

Vi skal beklage den sene besvarelse.

Med venlig hilsen

Martha Brenfors
Fuldmægtig

36. Forsvarskommandoen

18. marts 2002

Forsvarskommandoen (FKO) har ingen bemærkninger til lovforslaget vedr. etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

mvh

Poul-Erik Larsen
orlogskaptajn
Planlægningsstabens Policy Sektion

37. Nævnet for Etnisk Ligestilling

17. marts 2002

1. HØRINGSPROCEDURE

Nævnet for Etnisk Ligestilling takker for det tilsendte lovforslag. Det fremgår af ministeriets skrivelse, at man ønsker eventuelle kommentarer senest mandag d. 18. marts 2002.

Det skal bemærkes, at høringsfristen er en uge, hvilket må siges er ganske begrænset henset til de vidtgående konsekvenser af forslaget. Det kan bemærkes, at Ligestillingsministeriet eksempelvis gav en høringsfrist på to uger i forbindelse med lovforslaget om lukning af Videnscenter for Kønligestilling. Derimod har nævnet alene en uge til at kommentere på forslaget om vores egen nedlæggelse, som det fremgår af lovforslagets § 12, stk. 2, nr. 3, samt bemærkningerne til samme paragraf (lovforslaget side 6 og 16)

2. OVERORDNEDE KOMMENTARER TIL FORSLAGET

2.1 Paris-principperne

Nævnet for Etnisk Ligestilling kan overordnet set fuldt ud give sin tilslutning til oprettelsen af et nyt center for internationale studier og menneskerettigheder. Nævnet finder det vigtigt at Danmark bevarer og endda styrker vores internationale indsats for at fremme menneskerettighederne overalt i verden. Nævnet finder det derfor også helt naturligt, at det nye center placeres under Udenrigsministeriets ansvarsområde. Nævnet har samtidigt bemærket at centret fuldt ud opfylder betingelserne for den nødvendige uafhængighed af de danske myndigheder, jfr. de såkaldte "Paris principper", hvor det blandt andet fremgår at:

"1. Sammensætningen af den nationale institution og udnævnelse af dens medlemmer, hvad enten det sker ved valg eller på anden vis, skal fastlægges i overensstemmelse med en procedure, som sikrer alle nødvendige garantier med henblik på at sikre en pluralistisk repræsentation af alle samfundskræfter (i det civile samfund), som er involveret i menneskerettighedernes fremme og beskyttelse, særligt via beføjelser, som gør det muligt at etablere et effektivt samarbejde med, eller via tilstedeværelsen af, repræsentanter for

(a) Ikke-statslige organisationer med ansvar for menneskerettighederne og indsatsen for at bekæmpe racediskrimination, fagforeninger, implicerede sociale og faglige organisationer, for eksempel, foreninger for advokater, læger, journalister og fremtrædende videnskabsmænd;

(b) Tendenser inden for filosofisk eller religiøs tænkning;

(c) Universiteter og kvalificerede eksperter;

(d) Parlamentet;

(e) Ministerier (hvis disse er med, bør deres repræsentanter kun deltage i drøftelserne som rådgivere)."

Høringssvar L 183

Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

Nævnet er af den opfattelse, at lovforslaget på fuld betryggende måde tager hensyn til ovenstående i forhold til arbejdet med menneskerettigheder uden for Danmarks grænser. Ligeledes er det nævnets opfattelse at arbejdet med menneskerettigheder i Danmark med rimelighed kan indgå i arbejdet, uanset den organisatoriske placering under Udenrigsministeriet.

2.2. Europarådets anbefaling om særlige nationale instanser

Særligt med hensyn til den del af menneskerettighedsarbejdet, som specifikt vedrører forbudet mod at forskelsbehandle på grund af race, hudfarve, national eller etnisk oprindelse m.v. i forhold til de ovennævnte rettigheder, jfr. Den Europæiske Menneskerettighedskonventions artikel 14, FN's Konvention om politiske og civile rettigheder artikel 26, og Konventionen om Økonomiske, Sociale og Kulturelle rettigheder artikel 2, samt i særdeleshed Konventionen om afskaffelse af alle former for racediskrimination, så er det nævnets opfattelse, at det er hensigtsmæssigt, at der findes særlige organer, der arbejder for at fremme Etnisk Ligestilling og bekæmpe diskrimination.

Der kan i denne forbindelse henvises til Europarådets Komité mod racisme og intolerance (ECRI), som anbefaler medlemsstaterne at oprette særlige specialiserede organer. Der henvises til ECRI dokumentet CRI (97) 44, "Specialised bodies to combat racism, xenophobia, antisemitism and intolerance at national level.

Dokumentet indeholder en gennemgang af funktionerne for specialiserede nationale institutioner, samt en række eksempler herpå, blandt andre Ombudsmand mod Etnisk Diskriminering (DO) i Sverige, Det nationale bureau mod racisme i Holland (LBR) m.fl., samt en oversigt over en række andre relevante institutioner på nationalt niveau, herunder blandt andre Nævnet for Etnisk Ligestilling som den eneste repræsentant for Danmark (CRI 97, 44, side 21).

Nævnet for Etnisk Ligestilling finder, at uanset de indledende betragtninger om det hensigtsmæssige i sammensætningen af råd og bestyrelse for det nye udenrigspolitiske forskningscenter, så er dette ikke nødvendigvis en hensigtsmæssig sammensætning i forhold til at varetage den indenlandske funktion som uafhængig vagthund i forhold til at fremme Etnisk Ligestilling og modarbejde diskrimination på grund af race og etnisk oprindelse på arbejdsmarkedet, bolig- og uddannelses området og alle andre samfundsområder. Ideen om et stort fælles udenrigspolitisk center er særdeles velkommen, men det synes ikke tvingende at sammenlægge det med Etnisk Ligestilling.

Her er det først og fremmest problemet med hensyn til de etniske minoriteters manglende repræsentation i de styrende organer, der trænger sig på. I det nuværende nævn følger det af lovgrundlaget at mindst halvdelen af medlemmerne selv skal have minoritetsbaggrund. Dette ud fra en erkendelse af, at de der primært er udsat for diskrimination også bør have en væsentlig indflydelse på tilrettelæggelsen af arbejdet med at fremme Etnisk Ligestilling og at modarbejde diskrimination.

Ud fra denne betragtning bør det fastholdes at det fremtidige arbejde skal organiseres i en struktur, hvor de etniske minoriteter er markant repræsenteret i rådgivende funktioner i de

styrende organer.

2.3. EU-direktivet om ligebehandling 2000/43/EF

Det er dog ikke alene Europarådets indstilling, at der bør oprettes særlige nationale institutioner - dette fremgår også som en forpligtelse efter EU-Direktivet 2000/43/EF, som skal være gennemført i dansk ret senest sommeren 2003. På baggrund af direktivet er der nedsat et udvalg under Indenrigsministeriet (nu Integrationsministeriet), der blandt andet har fået som kommissorium:

Direktivet indeholder en række bestemmelser om retsmidler og håndhævelse. Efter direktivet skal medlemsstaterne udpege et eller flere organer for fremme af ligebehandling af alle uden forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, jf. herved direktivets artikel 13. Organet skal have til opgave at analysere problemer i forbindelse med forskelsbehandling på grund af race eller etnisk oprindelse, undersøge mulige løsninger og yde konkret hjælp til ofrene, og organet skal på denne måde bidrage til at øge beskyttelsen mod sådan forskelsbehandling.

Udvalget skal overveje og vurdere, hvorledes et sådant organ mest hensigtsmæssigt etableres i Danmark. Udvalget skal i den forbindelse tage stilling til, hvilke opgaver organet mere præcist skal varetage, herunder særligt hvorledes organets opgaver vedrørende bistand til ofre for forskelsbehandling tilrettelægges bedst muligt. Da det må antages, at mange konflikter vedrørende etnisk forskelsbehandling ofte kan løses mere hensigtsmæssigt gennem mere uformelle konfliktløsningsmekanismer, såsom mægling, end gennem det traditionelle retssystem, kan det indgå i udvalgets overvejelser, om det ny organ skal have til opgave at varetage sådanne mæglingsopgaver. Udvalget skal også overveje, om organet skal have til opgave at træffe bindende afgørelser i konkrete klagesager, eller om almindelige habilitetsbetragtninger - under hensyn til, at organet skal have til opgave at bistå ofre for forskelsbehandling og dermed i et vist omfang varetage deres interesser - udelukker dette. Udvalget skal i sine overvejelser om organets opgaver endvidere afklare kompetenceforholdet til politiet, domstole mv

Ligebehandlingsudvalget har afholdt en række møder, men har endnu ikke færdiggjort sit arbejde. Det forventes at en betænkning vil blive afgivet over sommeren 2002, således at forslag til ny lovgivning kan behandles i Folketingssamlingen 2002-2003. Dermed vil direktivet kunne være fuldt gennemført senest i juli 2003.

Det er derfor med betydelig forundring, at nævnet nu erfarer, at det er regeringens målsætning med indeværende lovforslag delvist at gennemføre direktivet, jfr. note 1, hvor det fremgår at:

"Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Rådets direktiv 2000/43/EF, EF-Tidende 2000 L 180 s. 22."

Nævnet står helt uforstående overfor denne formulering, idet Ligebehandlingsudvalget endnu ikke har haft lejlighed til at tage stilling til en lang række af de ovennævnte spørgsmål, eksempelvis:

".. om organet skal have til opgave at træffe bindende afgørelser i konkrete klagesager.."

Herunder om der vil være særlige habilitetsproblemer i denne forbindelse, om organet også skal kunne mægle og om kompetenceforholdet til politiet, domstole m.v.

Høringssvar L 183

Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

Nævnet for Etnisk Ligestilling finder det forhastet og uigennemtænkt, at regeringen fremsætter et lovforslag inden udvalget har haft lejlighed til at analysere og vurdere disse ganske komplicerede problemstillinger. Det virker således langt mere hensigtsmæssigt at lade Ligebehandlingsudvalget færdiggøre sit arbejde og fremkomme med betænkningen som planlagt, hvorefter Folketinget på denne baggrund kan vurdere lovforslaget i efteråret 2002 på et langt mere kvalificeret grundlag. I den forbindelse kan man også inddrage slutdokumentet fra FN's Verdenskonference mod Racisme i Durban. Slutdokumentet er netop blevet offentliggjort og der kan være god grund til at vurdere, i hvilket omfang dette dokument også skal have betydning for tilrettelæggelsen af den fremtidige indsats mod racisme og diskrimination i Danmark.

2.4. FN Verdenskonferencen og slutdokumentet fra Durban

Det af slutdokumentet fra FN's Verdenskonference mod Racisme, der blev afholdt fra den 31. august til den 8. september 2001 i Durban, Sydafrika, flere steder betydningen af, at der etableres særlige nationale institutioner, der kan bidrage til at forebygge racistiske tendenser i de enkelte stater. Et særligt afsnit i handlingsprogrammet pkt. 90-91 fokuserer på sådanne institutioners rolle. Retningslinierne indeholder bl.a. en definition på racediskrimination, en række generelle principper om ligebehandling m.v., en nærmere beskrivelse af anvendelsesområdet for ny lovgivning, en beskrivelse af sanktions- og klagemuligheder samt et krav om oprettelse af et uafhængigt nationalt organ ("commission") mod racediskrimination og det nærmere indhold heraf. Efter de vejledende retningslinier skal det nationale organ (kommissionen) sikres uafhængighed bl.a. via udnævnelse af medlemmerne, ligesom der bør være en ligelig etnisk og geografisk repræsentation i organet. Organet skal kunne behandle ethvert spørgsmål om racediskrimination og træffe beslutning herom.

Efter retningslinierne skal organet/kommissionen herudover bl.a. have kompetence til:

- at yde støtte til andre private eller offentlige organer m.v. med henblik på bekæmpelse af racediskrimination, herunder udarbejdelse af "codes of conduct"/etiske retningslinier,
- at foreslå tiltag til bekæmpelse af racediskrimination over for den lovgivende forsamling, herunder forslag til lovændringer,
- at forestå informationskampagner og uddannelse med det formål at skabe forståelse mellem forskellige etniske grupperinger,
- at modtage klager fra ofre for forskelsbehandling og at yde retshjælp til disse i forbindelse med retssager om racediskrimination,
- at indlede undersøgelser på klagers eller egne vegne,
- at fungere som mægler på eget initiativ eller efter anmodning fra klager,
- at foretage retslige skridt på eget initiativ eller efter anmodning fra klager, og
- at udarbejde en årsrapport over organets/kommissionens aktiviteter.

Sammenfattende kan det konstateres at nogle af de ovennævnte funktioner er omfattet af eksisterende organer, mens bl.a. klagefunktionen i forbindelse med diskrimination endnu ikke er oprettet i Danmark. Henset hertil er der særligt grund til at overveje om det fremlagte lovforslag i fornødent omfang lever op til de principper, som slutdokumentet er udtryk for.

2.5 Sammenfatning

Samlet set er det Nævnet for Etnisk Ligestillings opfattelse, at det er overordentligt positivt, at man vil opbygge en ny samlet udenrigspolitisk institution. Nævnet ser dog ikke nødvendigvis noget formål i, at også det indenlandske ligestillingsarbejde skal placeres i en sådan instans, som hører under Udenrigsministeriets ressort område. Således er det Integrationsministeriet der har ansvaret for varetagelsen af den overordnede tilrettelæggelse af indsatsen mod racisme og fremmedhad.

Hvis det etniske ligestillingsarbejde endelig skal samles med andre institutioner, vil det alt andet lige være mere naturligt med en form for samdrift med eksempelvis kønsligestillingsarbejdet samt arbejdet for ligestilling af personer pga. seksuel orientering, handicap, alder m.v. Det bemærkes, at nævnet allerede i december 1999 afholdt en konference, hvor netop dette spørgsmål blev rejst, men at man på daværende tidspunkt alene fik tilslutning hertil fra Landsforbundet af Bøsser og Lesbiske.

Nævnet har dog på vores seneste møde besluttet, at vi gerne vil deltage i et nyt møde med pågældende organisationer for igen at drøfte en sådan sammenlægnings mulighed. Det skal i denne forbindelse også understreges, at nævnet ikke eksplicit har bedt om at blive sammenlagt med Det Danske Center for Menneskerettigheder, hvilket fremgår af det faktum at et sådant forslag aldrig har været drøftet på nævnets møder. Derimod har integrationsministeren opfordret nævnets formand til at overveje en sådan sammenlægning, hvilket formanden så har gjort, og har fremlagt et notat herom for udenrigs- og integrationsministeren den 5. marts 2002. Nævnet har dog aldrig ytret ønske om en sammenlægning, og det er alene besluttet i nævnet at forsøge at få afholdt et nyt møde om et eventuelt fremtidigt bredt organ.

Uanset udfaldet af et sådan eventuelt møde, så er det under alle omstændigheder nævnets opfattelse, at den overordnede ledelse af arbejdet mod diskrimination i Danmark (om det er etnisk, køns- eller anden diskrimination) først og fremmest må afspejle de grupper som bliver udsat for sådan diskrimination. Dette ses ikke at være tilfælde i det fremlagte forslag.

Særligt når det gælder arbejdet med et egentligt klageorgan, så bemærkes det, at der på nuværende tidspunkt langt fra er tilstrækkeligt grundlag for at træffe en kvalificeret beslutning herom, idet Ligebehandlingsudvalget endnu ikke har haft lejlighed til at vurdere disse spørgsmål.

Nævnet for Etnisk Ligestilling skal derfor opfordre til, at såvel spørgsmålet om råds- og bestyrelsessammensætning, samt spørgsmålet om en fremtidig klagefunktion bliver færdigbehandlet af Ligebehandlingsudvalget inden der fremlægges et nyt lovforslag i Folketingssamlingen 2002-2003.

3. KOMMENTARER TIL DE ENKELTE BESTEMMELSER I LOVFORSLAGET

Til lovforslagets § 12.

Hvis det uanset ovennævnte anbefalinger fastholdes, at de omtalte dele af indeværende lovforslag bliver medtaget i behandlingen i indeværende Folketingssamling skal nævnet først

og fremmest anbefale regeringen at fjerne § 12, stk. 2, nr. 3, idet vi ikke ser ophævelsen af Lov om Nævnet for Etnisk Ligestilling, som en nødvendig forudsætning for oprettelsen af det nye Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder. Det er tvært imod nævnets opfattelse, at fastholdes denne sammenkædning, vil den internationale kritik tiltage, idet beslutningen om at foretage denne sammenkædning alene er truffet efter pres fra Dansk Folkeparti, og i øvrigt er uden nogen form for saglig begrundelse.

Til forslaget § 2, stk. 2 (formål/mandat)

Det fremgår af forslag til § 2, stk. 2, nr. 2 at det nye institut for menneskerettigheder får til formål:

"At rådgive Folketinget og regeringen om Danmarks forpligtelser på menneskerettighedsområdet"
Nævnet finder, at det er overordentlig positivt, at Folketinget og regeringen fortsat vil lade sig rådgive i menneskerettighedsspørgsmål. Det skal dog i den forbindelse påpeges, at nævnets nuværende rådgivningsforpligtelse ikke ses at være dækket af den pågældende formålsbeskrivelse.

Det fremgår således af Lov om Nævnet for Etnisk Ligestilling § 1, at det er nævnets formål: *"at rådgive Folketinget, regeringen, lokale og centrale myndigheder, organisationer og institutioner samt andre dele af samfundet om spørgsmål om Etnisk Ligestilling."*

Dette mandat har blandt andet gjort det muligt at samarbejde med en lang række organisationer, institutioner og virksomheder med videre i det danske samfund omkring at fremme Etnisk Ligestilling. Dette er blandt andet sket gennem afholdelse af de såkaldte "Stafetkonferencer" hvor virksomheder og andre har modtaget stafetter til at fremme ligestilling inden for deres områder. På samme måde har nævnet løbende udført rådgivning af alle, der har henvendt sig med behov herfor.

Det fremgår også af forslag til § 2, stk. 2, nr. 4, at det nye institut for menneskerettigheder desuden fra 1. juli 2003 får til formål

"at fremme ligebehandling af alle uden forskelsbehandling pga. race eller etnisk oprindelse, herunder at bistå ofre for forskelsbehandling med at få behandlet deres klager over forskelsbehandling under hensyntagen til ofrene, foreningernes/organisationerne og andre juridiske personer"

Nævnet for Etnisk Ligestilling skal hertil bemærke, at det som nævnt ovenfor bør afvente Ligebehandlingsudvalgets endelige betænkning inden der tages stilling til den organisatoriske placering, eventuelle bestyrelsessammensætning, og selve klagefunktionens omfang.

Til forslaget § 8, stk. 4 (Rådgivende fora i Menneskerettighedsinstituttet)

Det fremgår af forslaget § 8 stk. 4 at:

"Institutbestyrelsen kan nedsætte særlige udvalg, herunder forskningsudvalg og rådgivende fora."

Det fremgår endvidere af bemærkningerne til § 8, at "for at undgå, at loven skaber en struktur af uhensigtsmæssige udvalg og rådgivende fora, overlades til institutbestyrelserne

evt. at nedsætte særlige udvalg". (se side 15).

Hertil skal nævnet bemærke, at såfremt regeringen mod forventning skulle fastholde, at oprettelsen af menneskerettighedsinstituttet forudsætter nedlæggelsen af Nævnet for Etnisk Ligestilling, så skal institutbestyrelsen forpligtes til umiddelbart efter 1. januar 2002 at nedsætte et særligt rådgivende fora om Etnisk Ligestilling. Det må i denne forbindelse sikres, at et sådant udvalg kommer til at afspejle det nuværende nævns sammensætning, sådan at såvel den etniske sammensætning, samt den ekspertise som findes i nævnet bliver videreført. Endvidere må de nuværende ressourcer i Nævnet for Etnisk Ligestilling overføres fuldt ud fra Integrationsministeriets ressort og til det nye Institut for Menneskerettigheder, således at dets rådgivende fora men også Rådet for Menneskerettigheder får reel mulighed for at udføre sit arbejde

4. AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

Beslutningen om at fremsætte dette lovforslag der medfører lukning af Nævnet for Etnisk Ligestilling har allerede i ugens løb modtaget international kritik. Der kan blandt andet henvises til pressemeddelelser fra FN's Racediskriminationskomite fra hhv. d. 12. og d. 13. marts 2002. Heraf fremgår det bl.a. at:

"Patricia Nozipho January-Bardill, the Committee Expert who served as country rapporteur to the report of Denmark, said that it had been the belief of the Committee that Denmark was one of the States parties that had an excellent track record at setting up and funding anti-discrimination organizations. However, the Committee was rather disappointed to hear of a new development that had effectively closed down some of those institutions because the State had withdrawn its support. Affected bodies included the Documentation and Advisory Centre on Racial Discrimination and the Board for Ethnic Equality.
(vores understregning)

(FN Pressemeddelelse af den 12. marts 2002)

"Referring to the reduction of funds to anti-discrimination organizations, Ms. January-Bardill said that those institutions were not a threat, on the contrary, they served to mainstream the positive image of Denmark as a country whose Government and people had always respected human rights." (vores understregning)

(FN Pressemeddelelse af 13. marts 2002)

Den sydafrikanske landerapportør gav endvidere udtryk for, at det tager mange år at opbygge den ekspertise og know how der er nødvendig for at arbejde med dette område. En nedlæggelse kan dermed på ingen tid lægge alt dette øde, og det vil tage år igen at opbygge en tilsvarende ekspertise på området.

Nævnet for Etnisk Ligestilling har også modtaget andre internationale støtteerklæringer og ser derfor gerne, at der gives mulighed for også at lade disse organisationer med videre nå at kommentere situationen. Nævnet skal derfor opfordre til, at høringsfristen i det mindste udskydes til den 22. marts 2002, idet nævnet finder det særdeles relevant at afvente Racediskriminationskomiteens endelige udtalelse om Danmark samt eventuelle andre internationale tilkendegivelser i denne forbindelse.

Høringssvar L 183

Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

Med venlig hilsen

Kjeld Holm
formand

38. Rektor, Københavns Universitet

19. marts 2002

På Rektors vegne oplyses hermed at Københavns Universitet som instituton ikke har nogen bemærkninger til Forslag til Lov om etablering af Dansk Center for Internatioanle Studier og Menneskerettigheder.

Rektor for Københavns Universitet er, jf. §7, fortsat parat til at indstille to medlemmer til bestyrelsen for Institutet for Menneskerettigheder.

Venlig hilsen

Charlotte Thejls Fischer
Fuldmægtig
Københavns Universitet

39. Dansk Udenrigspolitisk Institut

19. marts 2002

Med skrivelse af 8. marts 2002, j.nr. RI, 5.D.272, har Udenrigsministeriet bedt om bemærkninger til udkast af 5. marts 2002/8 til Forslag til Lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

I den anledning skal jeg på bestyrelsens vegne fremsætte nogle få bemærkninger.

Bestyrelsen finder konstruktionen med en centerdirektør og en centerbestyrelse både administrativt kostbar og besværlig. Den er endvidere egnet til at fremkalde konflikter, især såfremt centerbestyrelsen skal fordele en samlet bevilling til centret mellem de to institutter. Dette problem bliver større i en situation, hvor der bliver tale om en væsentlig reduktion af den samlede bevilling – der ikke kan hentes ind gennem den forventede administrative rationaliseringsgevinst – og hvor sammenlægningen i sig selv vil medføre en række ekstra omkostninger, herunder også af permanent karakter.

Vi foreslår derfor, at fordelingen af midler mellem de to nye institutter sker allerede fra de bevillende myndigheders side. I så fald synes administration af de fornødne fælles faciliteter og varetagelse af fælles aktiviteter at kunne klares af et udvalg som det, der er foreslået i brev til Udenrigsministeriet af 6. marts fra de nuværende institutdirektører, hvis synspunkter bestyrelsen også i øvrigt kan tiltræde.

En sidste bemærkning gælder beskrivelsen af centrets formål i § 1, stk. 1, hvor det ønskes præciseret, at dansk udenrigspolitik fortsat er en af genstandene for forsknings-, udrednings- og informationsvirksomheden. Dette kan f.eks. ske ved formuleringen ”internationale forhold, herunder dansk udenrigspolitik, inden for det udenrigs ...”.

Med venlig hilsen

Ole Due

40. Center for Freds- og Konfliktforskning

20. marts 2002

The COPRI Board has previously defined its position in a Strategy Memorandum, "Transition to a New Institute", which is enclosed for information. In relation to the Law Proposal "Lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder" I would like, on behalf of the COPRI Board¹, to underline the

¹ I tilslutning til bestyrelsesformandens svar har bestyrelsesmedlem Bjørn Møller fremsendt følgende til Udenrigsministeriet:

It has been brought to my attention that a response to the law proposal on the establishment of a Danish Centre for International Studies and Human Rights has been sent to the MFA in the name of the board of the Copenhagen Peace Research Institute (COPRI) by the chairman of the board, Prof. Bengt Sundelius. The use of the term "on behalf of the COPRI board" in the introductory paragraph of this response may give the erroneous impression that it represents the unanimous views of the board. This is not the case, as the response has been sent out without proper consultation with the other members of the board, and certainly without any consensus having been achieved.

As elected staff representative on the board (but with pretence of speaking for anybody but myself in this capacity) I agree with most of what is stated in the response--not least the description of the critical budget situation for 2002 and 2003 and the need to ensure continuity in terms of staff, the expertise of many of whom represents a long-term investment by Danish taxpayers which may be lost unless a satisfactory solution to the budgetary problems is found, forcing them to seek alternative employment, most likely abroad.

Where I disagree with the views presented by Prof. Sundelius is in his description of the proposed structure of the new centre as having "an administrative superstructure of questionable merit". I personally see much merit in the "combination-with-separation" of, on the one hand, the four institutes envisaged to form the Institute for International Studies and, on the other hand, the Institute for Human Rights, and I fail to see how this "four plus one" structure could be implemented without a superstructure as represented by the Centre for International Studies and Human Rights.

I further disagree with the reference to "the COPRI criteria for theory-based problem-focused research". Based on my seventeen years of continuous employment at COPRI, I can certainly recognize this as an accurate description of what I and my colleagues have been doing all along. However, it is neither fair nor conducive to the future collaboration with research staff from the other institutions to thus attempt to "monopolize" this kind of research as implied by the "COPRI label". Having collaborated with several colleagues from the other institutes for many years I have come to respect their work to the same extent as that of my immediate colleagues at COPRI. Hence, I do not share (nor can I accept to be presented as sharing) any sense of "intellectual superiority" as, perhaps inadvertently, implied by Prof. Sundelius' response.

I have also on numerous occasions, both within the COPRI board and elsewhere, expressed dissent with regard to the strategic goal of a "confederal, flat organisation" referred to in the "Strategy Memorandum: Transition to a New Institute", which was appended to Prof. Sundelius' message. This also does not accurately present a consensus within the COPRI board, as I am certainly not in

Høringssvar L 183

Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

following aspects of the law proposal, which have an impact on furthering the research tradition on peace, security and international relations of COPRI.

Research cultures at a high international level are not created overnight and not without considerable investment costs. The Danish government has during more than 15 years invested in the internationalisation of peace and security research in Denmark. This accomplishment is becoming quite visible as indicated through repeated, very positive international performance evaluations of COPRI. The institute is held in high international esteem as a result of this enduring commitment to COPRI research by several Danish governments.

These assets are difficult to assemble, but can quickly be lost. The commitment to research of a high international standing must be guaranteed also in the new and larger institute. This is best done by ensuring the transfer of COPRI's very qualified researchers to the new institute and by securing adequate working conditions for continued high quality research. This transition of the existing excellence in place requires an adequate resource base from the very beginning.

Taking note of the funds allocated for COPRI for the years to come and particularly the budgetary situation in 2002 and 2003, the survival of COPRI's internationally recognised research programme is clearly endangered. The COPRI Board therefore urges the Danish Government and Parliament to give close consideration to the discrepancy between the declared ambitions of excellence and the availability of financial resources. It would in my view be most unfortunate if funds allocated by Parliament for research were to be spent in the new Institute to build an administrative superstructure of questionable merit.

Long-term research at the international level is a stated goal of the new institute. The COPRI Board endorses this declaration of intent. It must be possible to continue the COPRI criteria for theory-based problem-focused research also in the new Institute for International Studies. It should immediately institutionalise quality-ensuring practices, such as publication only after international peer-review procedures, close co-operation with international scholars, a commitment to pluralism among subjects and approaches, multi-disciplinarity, and the integrity of researchers and the independence of research results.

favour of a "confederation" where the "four plus one" institutes maintain their separate identities and a maximum of institutional autonomy. While I strongly agree with the need for space and time for long-term research programmes as well as with the need to continue research on the main themes that are presently on the "COPRI agenda", I happen to believe that this is best achievable within a truly integrated institute and centre. I personally look forward to the opportunities which this will open for an enhanced collaboration with colleagues engaged in research on closely related topics, albeit sometimes from a different theoretical or methodological perspective. I also believe that this is most likely to happen if all four institutes abandon any attempts at defending their present parochial institutional interest in favour of a constructive discussion about how to structure a new integrated Institute for International Studies, collaborating to the greatest possible extent with the Institute for Human Rights.

Bjørn Møller, Senior Research Fellow, Programme Director and Board Member at COPRI

The international profile of the new institute requires further elaboration. The institute should be able to attract the most qualified international scholars as visitors or as staff. The Board endorses the statements to this regard in the commentary, particularly the proposal that part of the institute will have English as a working language. Obviously if one wants to make an international imprint, major publications must be written in a language accessible to the international scholarly community.

The new institute will work with three different boards and three directors. The COPRI Board endorses the proposal that a majority of the Board for the Institute of International Studies will consist of representatives for various research and academic interests. It is our expectation that these Danish nominating bodies will also give the international research community a seat around the table in order to ensure strategic discussions on a high professional level. The new Institute must not be governed through Danish eyes only. It should be continuously exposed to wider international concerns and perspectives, as COPRI has been with considerable success.

With so many different traditions of study housed in the new institute, ranging from development studies to studies of holocaust, the composition of the new board may become very heterogeneous. It may not be able to provide adequate strategic guidance to the Institute of International Studies. Working committees may be necessary for more in-depth deliberations.

The Board also considers it important that the well functioning international peace research network will continue to have a strong counterpart in Denmark. A contact point must be upheld with the thriving Nordic sister institutes in Sweden (SIPRI, PADRIGU and the Department for Peace and Conflict Research at Uppsala University), Finland (TAPRI) and Norway (PRIO). Therefore, the concept of peace should be included alongside that of security in all the task definitions of the institute. This recognised terminology follows the U.N. Charter, where the Security Council is responsible for upholding International Peace and Security.

With these brief comments on the Law Proposal in addition to the enclosed, earlier memorandum by the Board, we are trying to contribute to a harmonious completion of the merger plans. Success is only possible, however, with shown respect for the accomplishments of over a decade and with a pledge to provide the financial resources necessary to secure the future working conditions for long-term research on peace, security and international relations in Denmark.

Yours sincerely,

Bengt Sundelius, Professor of Government
Uppsala University and Swedish National Defence College
Chair of the COPRI Board

Enclosure:

COPRI Board

Strategy Memorandum Transition to a New Institute

The Danish Government has announced that it intends to establish a large, integrated research organisation, covering the following research and policy fields: foreign and international politics; development and aid; peace, conflict and security; human rights; and genocide studies.

The new organisation will be a government research institute under the Ministry of Foreign Affairs. The bill for its establishment should be ready by April 2002. It will be based on the following existing institutes that are expected eventually to be integrated physically:

Danish Institute of International Affairs, DUPI
Centre for Development Research, CDR
Copenhagen Peace Research Institute, COPRI
Danish Centre for Holocaust and Genocide Studies
Parts of the Danish Centre for Human Rights, DCHR

The General Position of the Board

COPRI welcomes the Government's initiative to strengthen research in foreign policy, security and development studies. The Board supports the government's eagerness to give priority to an enlarged security agenda, its desire to see the issues in a holistic way and to ensure that Denmark can become an even more visible contributor to the international peace and security studies.

As COPRI in the past has focused on security concepts, the dynamics of regional security complexes, global governance new wars and military restructuring on an interdisciplinary basis it brings many valuable assets into the new proposed institute. In many ways the proposal is an encouragement that COPRI values and experiences become one of the pillars of the new institute.

Institutional inertia and narrow organisational interests must not stand in the way of new thinking about this agenda and new ways of organising long term research to enhance quality, cost effectiveness and policy relevance. COPRI as a fairly small, and administratively very lean centre, can benefit from the synergies and shared services possible in the larger entity. Different cultures and professional identities can here mingle in a pluralistic and co-operative manner.

Space for Research

COPRI has since 1985 built up a highly qualified international research platform for security, peace and conflict research. International evaluations witness that COPRI in its long-term research effort has been a success story.

COPRI therefore brings to the institute an internationally highly respected "brand" name which has added to the prominent position of Danish social science abroad. This brand consists of the following basic features:

Høringssvar L 183
Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

- a commitment to high productivity and high quality at the international level
- a commitment to pluralism and multi-disciplinarity
- a commitment to open and shared seminar/workshop tradition

These features are combined with institutional practices such as

- well functioning research programmes with extended records of high quality production and peer review procedures
- excellent governing structure with a flat and lean organisation combined with outsourced administrative functions
- an environment attractive for international scholars to visit and work in
- good links to the educational system in Denmark and
- a setting for advanced post graduate and post doctoral guests

Given this contribution to the new institute the Board feels that it is important to create the conditions in the new institute to maintain and further develop this research “brand”. Pluralism and research team competition within this new institute should be ensured through various institutionalised forms of peer review, internal applications for project funding and incentives to raise external grants, all composed to facilitate a creative, dynamic research community with contributions on the edge of international scholarship.

COPRI has, as a government research institute under the Ministry of IT- and Research benefited of independence from both policy makers and commercial interests. The academic freedom which has ensued is a basic foundation for sound research. The academic freedom and independence have in COPRI been secured through the researcher’s/research teams’ control of the whole research process from the formulation and choice of the problematics to be studied to the publication of the finished works. Open seminars and workshops have been a well-functioning mean to give open critic, inspire further reflections among the researchers and evaluate the work of the researchers/research teams.

COPRI’s long-term scientific work should be maintained in the new institute in co-operation with researchers from the other centres. It should be recognised that advice and short term reports are dependent on a high quality knowledge base and knowledge production, which will also serve to establish the international credibility of the new institute.

COPRI has experience with broad based international co-operation. This includes composition of board and staff, guest researchers as well as active participation in international networks and organisations. It is essential that such international co-operation is continued and further developed, since this co-operation is one of the factors which have contributed to COPRI’s high scientific reputation.

Synergies and Benefits

The Board welcomes the potential for a number of synergy effects in the new institute. The fact that so many research fields related to foreign policy, security and development will be under the same roof will no doubt create new kinds of interaction between research cultures. This improves the quality of research both on the long and the short term. The possibility

for individuals to sometimes work on short term studies and at other times to do long term research will no doubt improve the quality of both consultancy and scholarly work.

The close relationship to the Ministry and the policy makers will strengthen the policy relevance of the institutes' activities. At the same time it should be acknowledged that international quality on the long term cannot be sacrificed for local policy needs or temporarily popular topics. In this way the more long-term research should be at arm's length of the Ministry. This could be guaranteed either by a strong representation by international scholars on the Board of the new institute or by a special scientific Board for these activities.

Synergies related to high quality library services with large holdings and services is another immediate asset as well as the possibility to establishing new and more advanced IT systems and services as compared to the current networks at the institutions.

Synergies are also obvious in other professional services such as newsletter, conference arrangements, media contacts, limited "think tank" projects dealing in a timely manner the relevant topics of the new security agenda in Denmark and outside. With pluralism and multidisciplinary at the core of the new institute the Board of COPRI is confident that the new institute will strengthen Denmark's already strong position in research on security and international relations.

The Transition Process

In the coming process of transition during 2002 into the new institute it is important that a process of learning and dialogue will take place. The directors have already a meeting forum and there are a number of co-operative research and other projects between the institutions. During the coming year this co-operation should be strengthened in order for the institutions to understand each other's working and research cultures. In this process it is important that an open constructive dialogue will be carried out on an equal basis.

The COPRI Board's goal in these negotiations is to strengthen the staff positions of highly qualified both research and administrative personnel, in order not give up fruits of a 15-year investment by the government. COPRI's high quality staff must feel secure so that they do not defect to other more promising settings with more stimulating conditions or colleagues. This implies two things. The staffing of the new institute should be settled as soon as possible in order to give the staff both motivation and security of the future. Furthermore, establishing the new institute should be based on a real merger, not on closing down of the existing institutes. Secondly, maintaining international research staff requires that at least part of the new institute will operate in the English language.

Other countries have gone through similar processes of transition. It is the Board's proposal that we learn from these processes in order to avoid the pitfalls and mistakes made in other countries.

The Board proposes that the team of directors together with the Ministry, work out technical details of the proposal which is to be presented to the Board for review and approval.

41. Dansk Ungdoms Fællesråd

18. marts 2002

Dansk Ungdoms Fællesråd takker for muligheden for at kommentere på det fremsendte lovforslag om etableringen af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder.

Som vi skrev i vores henvendelse af 18. januar til Statsministeren (vedlagt i kopi (*udeladt her*)), finder vi det altafgørende, at et dansk menneskerettighedscenter kan bevare sin uafhængighed, samt at den opsamlede viden og erfaring i det nuværende menneskerettighedscenter kan bibeholdes.

DUF kan derfor støtte lovforslagets intention om at etablere det nye center med to selvstændige enheder, som sikrer den fortsatte uafhængighed af menneskerettighedsarbejdet. Samtidig er DUF tilfreds med, at den eksisterende struktur fra Det Danske Center for Menneskerettigheder overføres til Institut for Menneskerettigheder, og at der nedsættes et Råd for Menneskerettigheder, hvor frivillige organisationers synspunkter på dette vigtige område fortsat vil blive hørt.

Derudover er det glædeligt, at det folkelige oplysningsarbejde, som det Danske Center for Menneskerettigheder har varetaget med stor succes og gennemslagskraft i forhold til civilsamfundet vedbliver at være en afgørende forpligtigelse. Særlig indsatsen overfor børn og unge i og uden for skoleverdenen er vigtig. Vi håber, at de fremtidige bevillinger til oplysningsarbejdet vil muliggøre en videreførelse af dette vigtige arbejde.

Vi vil dog gerne henlede opmærksomheden på det forhold, at *vedtægterne* for det eksisterende Danske Center for Menneskerettigheder i § 3, stk 2 pkt 1 specifikt nævner, at frivillige organisationer, der i væsentlig grad beskæftiger sig med menneskerettighedsspørgsmål har ret til at blive repræsenteret i Rådet for Menneskerettigheder. Denne specificering af rådets sammensætning er i lovforslaget om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder udeladt. DUF vil gerne opfordre til, at den direkte repræsentation af frivillige organisationer også kommer til at indgå i den endelige lovtekst for Institut for Menneskerettigheder.

Med venlig hilsen
DANSK UNGDOMS FÆLLESRÅD

Rasmus Hylleberg
Formand

Niels Lund
Generalsekretær

42. Grønlands Hjemmestyre

20. marts 2002

Til foreløbig orientering kan oplyses, at hjemmestyret på administrativt plan finder, at lovforslaget bør gælde for Grønland. Der henvises i denne forbindelse til af § 10, stk. 1 (hjemmestyret er undergivet de forpligtelser, der følge af traktater og andre internationale regler, der til enhver tid er gældende for riget) og § 11, stk. 1 (Rigsmyndighederne har afgørelsen i spørgsmål, der angår rigets forhold til udlandet) i hjemmestyreloven.

Virkning for Grønland sikres mest hensigtsmæssigt ved at ændre § 13, således at loven ved kongelig anordning kan sættes i kraft for Grønland. Evt. Forslag til kgl. Anordning vil skulle forelægges for Landstinget.

Det bemærkes i den forbindelse at DUPI-loven gælder for Grønland, og at hjemmestyret udpeger et medlem af DUPI's repræsentantskab.

Det forventes derfor indstillet til landsstyret, at landstyret udtaler, at § 13 bør ændres, således at loven ved kgl. Anordning kan sættes i kraft for Grønland.

Udtalelse efter forelæggelsen for landsstyret kan tidligst foreligge efter torsdag den 21. Marts 2002.

Det tilføjes, at i Nuuk behandles sagen af udenrigsdirektør Mikaela Engell, telf. 00 299 34 51 52 og kontorchef i Lovkontoret Poul Knudsen, telf. 299 34 51 28.

Venlig hilsen

Adam Worm
Grønlands Hjemmestyre
Danmarkskontoret

Bilag. Liste over hørte myndigheder, organisationer m.v.

Advokatrådet, Advokatsamfundet
Akademikernes Centralorganisation
Aktive Modstandsfolk
Arbejderbevægelsens Internationale Forum
Baltic Development Forum
Beredskabsstyrelsen
Beskæftigelsesministeriet
Biblioteksstyrelsen
CARE Danmark
Caritas
Center for Etik og Ret i Natur og Samfund
Center for Freds- og Konfliktforskning
Center for Udviklingsforskning
Cirius
COWI A/S
Danmarks Forskningsråd
Danmarks Journalisthøjskole
Dansk Amnesty International
Dansk Arbejdsgiverforening
Dansk Center for Holocaust- og Folkedrabsstudier
Dansk Flygtningehjælp
Dansk Folkeoplysnings Samråd
Dansk Handicap Forbund
Dansk Industri
Dansk Journalistforbund
Dansk PEN
Dansk Røde Kors
Dansk Udenrigspolitisk Institut
Dansk Ungdoms Fællesråd
Dansk-Russisk Forening
Den Danske Europabevægelse
Den Danske UNESCO-Nationalkommission
Den Kgl. Veterinær og Landbohøjskole, Internationalt Kontor
Det Danske Center for Menneskerettigheder
Det Ethiske Råd
Det Færøske Landsstyre
Det Mosaiske Troessamfund
Development Associates A/S
Erfa-gruppen om bæredygtig udvikling
Fagbevægelsens U-landssekretariat
Finansministeriet

Høringssvar L 183

Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

FN-forbundet
Folkebevægelsen mod nazismen
Folkekirkens Nødhjælp
Folketingets Ombudsmand
Foreningen af Udviklingsforskere, FAU
Foreningen for Folkehøjskoler
Forskningsrådet for Udviklingsforskning
Forskningsstyrelsen
Forsvarsakademiet
Forsvarskommandoen
Forsvarsministeriet
FRI, Foreningen af Rådgivende Ingeniører
Frie Grundskolers Fællesråd
Funktionærernes og Tjenestemændenes Fællesråd
Grønlands Hjemmestyre
Gymnasielærerforeningen
Handelshøjskolen i København
Det erhvervsøkonomiske Fakultet
Historielærerforeningen for Gymnasiet og HF
HK Stat Danmark
IBIS
International Rehabilitation Council for Torture Victims
IWGIA
Justitsministeriets Lovafdeling
Kriminalpolitisk Forening, KRIM
Kvindernes Ulandsudvalg
Kvinderådet
Københavns Universitet, Det Juridiske Fakultet, Dekansekretariatet
Københavns Universitet, Institut for Statskundskab
Københavns Universitet, Økonomisk Institut
Københavns Universitet, Afdelingen for Minoritetsstudier
Københavns Universitet, Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, Dekansekretariatet
Københavns Universitet, Det Humanistiske Fakultet, Dekansekretariatet
Københavns Universitet, Institut for Antropologi
Københavns Universitet, Sociologisk Institut
Københavns Universitet, Geografisk Institut
Københavns Universitet, Center for Afrikastudier
Københavns Universitet, Institute of Public Health, Department of International Health
Københavns Universitets Nord-Syd Satsningsområde
Landsforbundet Frit Oplysningsforbund
Landsorganisationen i Danmark
Ligestillingsafdelingen, Socialministeriet
Læger Uden Grænser
Mellempfolkeligt Samvirke
Ministeriet for Flygtninge, Indvandrere og Integration
Ministeriet for Videnskab, Teknologi og Udvikling
Møderækken om etik, menneskerettigheder og erhvervsliv
Netværket for Jordbrugsrelateret Ulandsforskning

Høringssvar L 183

Forslag til lov om etablering af Dansk Center for Internationale Studier og Menneskerettigheder

Nordisk Institut for Asienstudier, NIAS
Nordisk Ministerråds sekretariat
Novo Nordisk A/S
Nævnet for etnisk ligestilling
OASIS
Paraplyorganisationen for de Etniske Mindretal
Plan International Danmark
Politiskolen
Rambøll Virum
Red Barnet
Rehabiliterings- og Forskningscenter for Torturofre
Rektorkollegiet
Rigsombudsmanden i Grønland
Rigsrevisionen
Roskilde Universitetscenter, Institut for Geografi og Internationale Studier
Roskilde Universitetscenter, Institut for Historie og Samfundsforhold
Roskilde Universitetscenter, Institut for Samfundsvidenskab og Erhvervsøkonomi
Rådet for Etniske Minoriteter
Socialministeriet
Statens Humanistiske Forskningsråd
Statens Pædagogiske Forsøgscenter
Statens Samfundsvidenskabelige Forskningsråd
Statens Sundhedsvidenskabelige Forskningsråd
Statsministeriet
Styrelsen for Internationale Udviklingssamarbejde
Syddansk Universitet, Institut for Historie, Kultur og Samfundsbeskrivelse
Syddansk Universitet, Institut for Statskundskab
Syddansk Universitet, Det Humanistiske Fakultet, Dekansektariatet
Syddansk Universitet, Det samfundsvidenskabelige Fakultet, Dekansektariatet
Udenrigspolitisk Selskab
Undervisningsministeriet
Yad Vashem-kurserne for danske lærere
Ældresagen
Økonomi- og Erhvervsministeriet
Aalborg Universitet, Institut for Samfundsudvikling og Planlægning
Aalborg Universitet, Institut for Økonomi, Politik og Forvaltning
Aalborg Universitet, Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, Dekansektariatet
Aarhus Universitet, Institut for Statskundskab
Aarhus Universitet, Juridisk Institut
Aarhus Universitet, Institut for Økonomi
Aarhus Universitet, Center for Europæiske Kulturstudier
Aarhus Universitet, Center for Kulturforskning
Aarhus Universitet, Historisk Institut
Aarhus Universitet, Det Samfundsvidenskabelige Fakultet, Dekansektariatet
Aarhus Universitet, Det Humanistiske Fakultet, Dekansektariatet
Aarhus Universitet, Moesgaard, Institut for Forhistorisk Arkæologi, Middelalderarkæologi,
Etnografi og Socialantropologi